

MACARİSTAN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	19
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	25
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	33
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	39

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

A) Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Macaristan, 2004 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmasının ardından Dış Ticaret Politikası dahil olmak üzere Avrupa Birliği'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını da üstlenmiş ve AB'nin ortak gümrük tarifelerini uygulamaya koymuştur. Avrupa Birliği üyesi bir ülke olarak diğer üye ülkeler gibi Ortak Ticaret Politikasının en önemli aracını teşkil eden Ortak Gümrük Tarifelerini (OGT) uygulamaktadır.

Avrupa Birliği üyeliği Macaristan'ın iç uygunluk değerlendirme sisteminin zorunlu modernizasyonunu ve Birliğin sistemleriyle uyumlaştırmayı gerektirmiştir. AB'nin Ortak Ticaret Politikası ile ilgili Macar Ulusal Yetkili Otoritesinin yerine getirdiği görevlerine (denetim/kontrol/lisanslama/vb) <https://mkeh.gov.hu/megfeleloseg> adresinden ulaşılabılır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütölen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

B) Gümrük Vergileri

Macar gümrük mevzuatı ve politikaları AB mevzuatı ile tamamen uyumlu hale getirilmiştir. Temel olarak, AB gümrük mevzuatı aşağıdaki ana düzenlemelerden oluşmaktadır:

- Avrupa Parlamentosu ve Konseyin 952/2013 sayılı ve Birlik Gümrük Kanunu'nu belirleyen Yönetmelik
- Birlik Gümrük Kodunun belirli hükümleri ile ilgili ayrıntılı kurallar konusunda Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 numaralı Yönetmeliğini (AB) tamamlayan Komisyon Tebliğ Yönetmeliği (AB) 2015/2446
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 Sayılı Tüzüğü'nün (AB) Birliğin Gümrük Kanunu'nu belirleyen belirli hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ayrıntılı kuralları belirleyen 2015/2447 sayılı Komisyon Uygulama Yönetmeliği
- Elektronik sistem olarak henüz faal olmayan Birlik Gümrük Kanunu'nun belirli hükümleri için geçiş kurallarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 952/2013 sayılı Tüzüğü'nü tamamlayan ve Yetki Yönetmeliği (AB) 2015/2446'yı değiştiren 2016/341 no'lu Komisyon Tebliğ Yönetmeliği (AB)
- Gümrük vergilerini hafifleten Topluluk sistemi kuran 1186/2009 / EEC sayılı Konsey Tüzüğü
- Tarife ve istatistiki sıralama ve Ortak Gümrük Tarifesine ilişkin 2658/87 / EEC sayılı Konsey Tüzüğü

Genel kural olarak, uygunsuzluk dolayısıyla gümrükleme eksikliği, gümrük vergisi açığının %50'sine kadar gümrük cezası gerektirmektedir.

C) İç Vergiler ve Oranları

Macar vergi sistemi Alman ve Avusturya sistemine oldukça benzemektedir ve genel olarak Macaristan'da vergilendirme karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu konularda uzman bir muhasebeci ile çalışmak, sürekli değişen bir yapıya sahip olan Macar mevzuatı açısından hata yapmamak için de gerekli görülmektedir.

Konuya dair daha ayrıntılı bilgi Macaristan'da vergilendirme ve finans konularında yetkili birim olan NAV'ın (Nemzeti Adó- és Vámhivatal = National Tax and Customs Authority) <http://www.nav.gov.hu/> adresinde yer alan web sayfasından temin edilebilmektedir. Hâlihazırda söz konusu sayfa Macarca dilinde olup sadece bir kısmı İngilizcedir.

Merkezi Vergiler

Katma Değer Vergisi (KDV) (AFA):

KDV, malların satışı ve hizmetlerin temini üzerine ödenir. Malların ithalatı, malların Topluluk (AB) içi satın alımları ve vergilendirilebilen yabancı kişiler tarafından vergilendirilebilen Macar kişilere verilen belirli hizmetlerin satın alınması üzerinden KDV ödenmektedir. Macaristan sınırları içinde mal veya hizmet tedarik eden tüm işletmelerin KDV ödemesi yapması gerekmektedir. Küçük işletmeler belli koşullar altında KDV muafiyetine tabidirler.

Macaristan'da 4 çeşit KDV oranı uygulaması bulunmaktadır:

- Standart oran: %27
- Merkezi ısıtma, temel gıdalar (ekmek ve süt ürünleri), restoranlar (alkollü içecekler, şişelenmiş ve kutu alkolsüz içecekler hariç), internet erişimi, sinema, tiyatro ve gösteriler gibi kültürel hizmetlere erişim: % 18
- Bazı eczacılık ürünleri ve engelliler için cihazlar, sahne sanatları, kitaplar, günlük gazeteler, ticari konaklama hizmetleri, bazı hayvanlar (stock animal), et, balık ve yumurta: %5 (Pandemi ile birlikte paket servis yapan gıda işletmelerinin satışlarındaki KDV oranı da %5'e düşürülmüştür.)
- Finansal hizmetler, bankacılık, sigorta, eğitim, spor, radyo, televizyon, posta hizmetleri: %0

Gelir Vergisi:

Macaristan'da, kişisel gelir vergisi yıllık %15 olarak belirlenmiştir. Şirketler, bu tutarı çalışanlarının maaşlarından (sosyal katkı paylarıyla birlikte) keser. Böylece çalışanlar net ücretlerini alırken, işveren şirket de kişisel gelir vergilerini Vergi Kurumuna aktarır.

Kurumlar Vergisi:

2017 yılında kurumlar vergisi oranı %9'a düşürülmüştür.

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) (Excise Duties):

Macaristan tarafından, alkol ve alkollü içecekler, tütün ürünleri ve bazı yakıt ürünlerinde değişen oranlarda özel tüketim vergisi uygulanmaktadır. Macar yasalarına göre, içeriğinde en az %1,2 oranında alkol bulunan içecekler "alkollü içecek" kabul edilmektedir.

Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi Kurumu (NAV), ÖTV'den (ve özel damıtıcıların özel tüketim vergisi için Belediye Vergi Makamları) sorumludur. Avrupa Birliği'nin özel tüketim kuralları Macaristan'da uygulanmaktadır. Mineral yağlar, alkol ve alkollü içecekler, ara alkollü ürünler, tütün ürünleri özel tüketim vergisine tabidir.

1 Nisan 2021 tarihi itibarıyla ÖTV oranları aşağıdaki gibidir:

- Mineral yağlar: Ham petrolün dünya pazar fiyatına ve madeni yağ türüne bağlı olarak, bin litre başına HUF 110,350 ila HUF 129,200 veya bin kilogram için HUF 4,655 ila 116,000 HUF.
- Alkol ürünleri: Alkollü içki imalatı için hizmet alınması durumunda (contract distillation), yıllık 50 litreye kadar özel tüketim vergisi yoktur, 50 litrenin üzerindeki miktar için vergi hektolitre başına 333,385 HUF'dur. Özel içki imalathanelerinde (ev vs.), özel tüketim için yılda 86 litreye kadar özel tüketim vergisi yoktur.
- Bira: Alkol derecesi başına ve hektolitre başına 1,620 HUF, mikro bira fabrikasında üretilen bira için alkol derecesi ve hektolitre başına HUF 810.
- Şaraplar: Üzüm şarapları ve belirli üzüm şarapları ve köpüklü su karışımı için HUF 0; Diğer meyve türlerinden yapılan şaraplar için hektolitre başına 9,870 HUF.
- Köpüklü şaraplar: Hektolitre başına 16.460 HUF.

- Ara alkollü ürünler: Hektolitre başına 25.520 HUF.
- Sigaralar:
  - 1 Ocak 2021 - 31 Mart 2021: Bin sigara başına 24,000 HUF, ilaveten perakende satış fiyatının %23'i, ancak bin sigara için en az 37,300 HUF ödenmesi gerekir.
  - 1 Nisan 2021 -: Bin sigara başına 26,000 HUF, ilaveten perakende satış fiyatının %23'i, ancak bin sigara için en az 39,300 HUF ödenmesi gerekir.
- Purolar ve sigarillolar: Perakende fiyatın% 14'ü, ancak bin puro veya sigarillo için en az 4.400 HUF.
- İnce kesilmiş tütün ve diğer tütün:
  - 1 Ocak 2021 - 31 Mart 2021: Kilogram başına 22.400 HUF
  - 1 Nisan 2021 - : Kilogram başına 23.600 HUF
- Doldurma sıvıları (nikotin içeriğinden bağımsız olarak):
  - 1 Ocak 2021 - 31 Mart 2021: 25 HUF / mililitre
  - 1 Nisan 2021 - : 30 HUF / mililitre
- Dumansız tütün ürünü:
  - 1 Ocak 2021 - 31 Mart 2021: 22.400 HUF / kilogram
  - 1 Nisan 2021 - : 23.600 HUF / kilogram
- Sigarayı değiştirmek için nikotin içeren bir ürün için:
  - 1 Ocak 2021 - 31 Mart 2021: 22.400 HUF / kilogram
  - 1 Nisan 2021 - : 23.600 HUF / kilogram
- Tütün içeren veya tütünle birlikte tüketilen diğer sarf malzemeleri:
  - Tek kullanımlık tütün ürünleri ile birlikte tüketilen ürünler veya ürünler içeren tütün başına 15 HUF, mililitre başına sıvı HUF 70.

Emlak Alım- Satım Vergisi:

Genel olarak emlak alım satımında uygulanan bu vergi %4'tür. Alıcı tarafından ödenen bu vergi, arazi alım satımı hariç olmak üzere, KDV oranı da ilave edilmiş mülkün değeri üzerinden alınmaktadır. Emlak satan ise %15 gelir vergisi ödemektedir. Konutun alış yılına göre gelir vergisi değişmektedir. Beş yıldan önce alınan konutlarda gelir vergisi ödenmemektedir.

Taşıt Alım-Satım Vergisi:

Taşıt alım, satımlarında tahsil edilen bu vergi, aracın motor gücüne (kw) ve yaşına göre değişmektedir.

Tablo: Taşıt Alım Satım Vergileri

Araç Yaşı (Üretim)				
0-3 yıl	4-7 yıl	8-11 yıl	12-15 yıl	16 yıl üzeri
345 HUF/kW	300 HUF/kW	230 HUF/kW	185 HUF/kW	140 HUF/kW

Araç Kayıt (Tescil) Vergisi:

Kayıt vergisi, binek otomobilleri, karavanlar ve motosikletler için uygulanmakta olup, araç tescil edilmeden ve hizmete sokulmadan önce tahsil edilir. Kayıt vergisi ayrıca filo operatörleri tarafından ödenmektedir.

1 Ocak 2016'dan itibaren kayıt vergi oranı aşağıdaki şekilde uygulanmaktadır:

- Binek otomobiller: Araçların teknik özelliklerine (cc, motor tipi) ve çevresel sınıflandırmaya bağlı olarak 45.000 HUF- 4,8 milyon HUF.
- Hibrid otomobiller: 76.000 HUF.
- Sadece elektrikli araçlar, plug-in hibrid elektrikli araçlar, artırılmış aralıklı plug-in hibrid elektrikli araçlar ve sıfır emisyonlu araçlar: 0 HUF.
- Motosikletler: Motosikletlerin teknik özelliklerine bağlı olarak, 15.000 HUF- 230.000 HUF.

Tescil vergisi, NAV (Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi) Gümrük Meclisi tarafından belirlenmektedir.

Çevre Koruma Ürün Vergisi:

Belirli yağ ürünleri, kauçuk araba lastiği, soğutma ekipmanları ve buzdolapları, piller, ticari amaçlı basılmış kâğıtlar ve elektrikli ve elektronik cihazların Macaristan'daki yerli üreticileri ve ithalatçıları, değişen oranlarda Çevre Koruma Vergisi ödemek zorundadır.

Aşağıdaki ürünler çevresel koruma ürün ücretine tabidir:

Diğer ham petrol ürünleri, lastikler, ambalaj malzemeleri, piller, ticari baskı kâğıtları, diğer plastik ürünler, diğer kimyasal ürünler (sabun, deterjan, kozmetik), ofis kullanımı için baskı veya fotokopi kâğıdı ve elektrikli ve elektronik ürünler.

Tablo: Çevre Koruma Ürün Vergisi

Ürünler	HUF/kilogram başına
Lastikler	57
Ambalaj malzemeleri	19-1,900
Ticari ambalaj malzemeleri (sadece içeceklerin metal ambalajı)	57
Diğer ham petrol ürünleri	114
Piller	57
Kağıt bazlı reklam malzemeleri	85
Elektrikli ve elektronik ürünler	57
Ofis için yazım kâğıtları	19
Diğer plastik ürünler	1,900
Diğer kimyasal ürünler	11-57

Aşağıdaki kuruluşlar ürün ücretini ödemekle yükümlüdürler:

- İlk yerli dağıtıcı (distribütör) veya kendi amaçları için kullanıcı.
- Yurtiçinde üretilen diğer ham petrol ürünleri söz konusu olduğunda, ilk yerli dağıtıcıdan ilk alıcı veya kendi maksatları için kullanıcılar.
- Ücretli üretim söz konusu olduğunda, ücretli üretim sipariş eden taraf.

KOBİ'lere Yönelik Sabit Vergi Programları:

KATA (Küçük Mükelleflere Yönelik Vergi):

Özel girişimciler, tek üyeli şirketler ve sınırlı ortaklıklar (özel sahibi ile) KATA'yı uygulamayı tercih edebilmektedirler.

KATA ödeyen vergi mükellefleri ayda 50.000 HUF veya 75.000 HUF tutarında toplu vergi öderler, böylece tüm vergi yükümlülüklerini yerine getirirler.

Yıllık gelir 12 milyon HUF'un altındaysa KATA seçilebilmektedir. 1 Ocak 2021'den itibaren, bir özel şahıs sadece bir işletmesi için KATA'yı seçebilir.

KIVA (Küçük İşletme Vergisi):

Bir işletme bu vergi türünü uygulamayı seçerse, kurumlar vergisi, sosyal katkı vergisi ve mesleki katkı ödeme yükümlülüklerinin yerine geçer. Bir şirket, ortalama istihdam sayısı 50 kişiyi geçmezse ve cirosu yılda en fazla 3 milyar HUF ise bu vergi türünü seçebilir. KIVA vergi oranı, vergi matrahının %11'i kadardır.

Yerel Vergiler

Macar belediyeleri, mülkiyet vergisi ve arazi vergisini düzenleme yetkilerine sahiptir. Binalar için her yıl takvim yılının ilk gününde emlak vergisi ödenmesi gerekmektedir.

Bina (Yapı) Vergisi:

Binalardan alınan bu vergi, m2 başına yıllık maksimum 1.100 forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla % 3,6'sı oranında ödenmektedir.

Arazi Vergisi:

Üzerine yapı olmayan arazilerden tahsil edilen bu vergide m2 başına yıllık maksimum 200 forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla %3'ü oranında ödenmektedir.

Yerel İş Vergisi:

Belediyeler kendi bölgelerinde faaliyette bulunan firmalardan yerel vergi tahsilatı yapmaktadır. Bu vergilerden en önemlisi ve sıklıkla uygulananı "Yerel İş Vergisi"dir. Yerel iş vergisi, firmanın vergi matrahının -ki bu matrah net satış geliridir- tabanının maksimum %2'si oranında olmakta, ayrıca bu oranın belirlenmesi ve vergi ile ilgili firmalara imtiyaz tanınması tamamen Belediyelerin yetkisinde bulunmaktadır. Ayrıca, bu verginin tamamı, kurumlar vergisi matrahından düşülebilmektedir.

Diğer taraftan geçici ticari faaliyetlerde bulunanlar için yerel iş vergisi oranı, takvim günü başına en fazla 5.000 forint olabilmektedir.

Diğer Vergiler

Yukarıda belirtilenlerin dışında, Macaristan'da faaliyet gösteren firmaların yapmak zorunda olduğu diğer ödeme ve katkı payları ise şöyledir;

Enerji Vergisi:

Enerji vergisine tabi olan kalemler:

- Elektrik: Megawatt saat başına 310.5 HUF.
- Kömür: Bin kilogram başına 2,516 HUF.
- Doğalgaz: Kilowatt saat başına 0,3038 HUF.

Enerji tüccarları, son kullanıcılar ve üretici kuruluşları enerji vergisine tabidir.

İthalat durumu hariç, ilgili idari prosedürlerden Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi NAV sorumludur.

Telekomünikasyon Vergisi:

Telekomünikasyon vergisi telekomünikasyon servis sağlayıcıları için geçerlidir. Telekomünikasyon vergisi oranı, özel kişiler için gönderilen aramalar için dakika başına HUF 2 ve mesaj başına HUF 2'tur. Bu oran, özel kişiler dışındaki gruplara gönderilen her arama için HUF 3, yapılan aramalarda dakika başına 3 HUF olarak uygulanmaktadır. Aylık tavan, özel kişiler için şahıs başına HUF 700 ve özel kişiler dışındaki birimler için şahıs başına 5.000 HUF olarak uygulanmaktadır.

Rehabilitasyon Fonu Katkısı:

Macaristan'da firmaların istihdam ettikleri işgücünün %5'i engellilerden oluşmak zorundadır. Bu kriteri sağlayamayan firmaların, Rehabilitasyon Fonu'na istihdam etmediği her bir engelli işgücü için yıllık 1.449.000 HUF ödeme yapması gerekmektedir. Ancak, firmanın toplam istihdamı 25'in altında ise bu katkı payını yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Mali İşlemler Vergisi:

Finansal işlem ücreti, perakende ve kurumsal bankacılık ve havale emirleri, otomatik ödemeler, kredi kartı alımları, çek ödemeleri, nakit ödemeleri, nakit transferleri ile kredi geri ödemeleri, döviz alım satım faaliyetleri ve banka ücretleri ve komisyonları dahil olmak üzere posta işlemlerini kapsar.

Genel olarak, vergi matrahı işlem miktarıdır (borç miktarı, ödenen tutar, satılan para birimi miktarı vb.). Çoğu durumda, vergi oranı işlemin %0,3'üdür. Ancak ödenmesi gereken miktar, işlem başına 6.000 HUF'dan fazla olamaz.

Finansal işlem vergisinden muafiyet:

- 20.000 HUF'ın altındaki posta çek ödemeleri (20.000 HUF un üzerinde ise ücret oranı max. 6.000 HUF)

- Macaristan Devlet Hazinesi tarafından tutulan hesaplardan ödeme işlemleri.

1 Ocak 2020'den itibaren gerçek kişilerin ödeme hesabı ile Hazine tarafından devlet tahvillerinin dağıtılması için tutulan bir hesap ile özel bir kişi tarafından aynı amaçla başlatılan bir posta çeki ödeme işlemleri finansal işlem vergisinden muaftır.

Sosyal Güvenlik Ödemeleri

İşveren ve çalışanlar açısından ödenmesi gereken vergi ve kesintiler ise aşağıda gösterilmektedir.

Tablo: Sosyal Güvenlik Ödemeleri

Çalışan Mecburi Ödemeleri	Gelir Vergisi	15.0%
	Sosyal Sigortası	18.5%
İşveren Mecburi Ödemeleri	Sosyal Katkı Vergisi	15.5%
	Eğitim Fonuna Katkı Payı	1.5%

Buna göre normal bir maaş için toplam vergi yükü (vergi + katkı) %33,5 olup bu nedenle genel net maaş brüt maaşın %66,5'ine tekabül etmektedir.

Maliye Bakanı Mihály Varga, Hükümetin yakında Parlamento'ya sunmayı planladığı 2022 yılı vergi tedbirlerini açıklamıştır. Sn. Bakan, bordro vergilerinden olan işverenin ödemekte olduğu sosyal katkı vergisinin (%15,5) bir sonraki Temmuz ayından itibaren %15'e düşürüleceğini, mesleki eğitim katkısının (%1,5) ise söz konusu vergisinin içine yedirileceğini, bunun da sonuç olarak 2 puanlık azalma anlamına geleceğini açıklamıştır. Sn. Bakan, değişikliklerin işletmelere yılda 250 milyar forint (690 milyon Euro) kazanç sağlayacağını belirtmiştir. Önerilen mevzuatın şahıs işletmelerinin sabit oranlı veya götürü vergi formlarını tercih etmesini kolaylaştıracağını söylemiştir. Sn. Varga, değişikliklerin 70.000 şahıs işletmesini olumlu yönde etkileyeceğini belirtmiştir.

Sn. Bakan ayrıca, enerji tedarikçilerinin kayıplarının 5 yıla kadar ertelenmesine izin verileceğini, kripto para birimlerinden elde edilen sermaye kazançları üzerindeki verginin ise %30,5'ten %15'e düşürüleceğini, böylece muhtemel vergi kaçakçılığının azaltılacağını açıklamıştır.

D) Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Macaristan, 2004 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmasının ardından Dış Ticaret Politikası dahil olmak üzere Avrupa Birliği'nin diğer tüm ortak politikalarını üstlenmiştir.

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regülasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik kuralların ortak bir şekilde düzenlediği regülasyonlar ve direktifler ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ülkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan oluşmaktadır.

AB mevzuatı kapsamında onaylanmış kuruluşların listesi güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sisteminde (NANDO) yayınlanmakta olup kuruluş listesine https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=country.notifiedbody&cou_id=348 linkinden erişim sağlanabilmektedir.

Ülkemiz ise 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlerle ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

İlgili Kuruluşlar:

a) Standartlar:

AB tarafından düzenlenmemiş alanlarda, Macaristan kendi ulusal standart ve teknik mevzuatını uygulamaktadır. Macar standartlarına ilişkin bilgilere Macaristan Standartlar Enstitüsü'nün (Magyar Szabványügyi Testület-MSZT) aşağıda yer alan web sayfasından ulaşılması mümkündür.

Macar Standartları Enstitüsü (MSZT) (Magyar Szabványügyi Testület)

Web: www.mszt.hu

E-mail: szabvanyinfo@mszt.hu

Address: 1082 Budapest, Horváth Mihály tér 1.

Tel.: +36-1-456-6800

Fax: +36-1-456-6809

b) Teknik Düzenlemeler:

Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi (Government Office of the Capital City Budapest- Department of Trade, Defence Industry, Export Control and Precious Metal Assay)

Web : <http://www.mkeh.gov.hu/>

E-mail: keo@bfkh.gov.hu

Address: 1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5518

Budapeşte Hükümet Ofisi/ Metroloji ve Teknik Denetleme Bölümü (Government Office of the Capital City Budapest -Metrology and Technical Supervisory Department)

Web: http://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti_muszaki/felugyeleti_osztaly

E-mail: mfo@bfkh.gov.hu

Address:1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5862

Fax : +36-1-458-5949

c) Akreditasyon:

Ulusal Akreditasyon Otoritesi (Nemzeti Akkreditáló Hatóság)

Web: www.nah.gov.hu

E-mail.: titkarsag@nah.gov.hu

Address: 1119 Budapest, Tétényi út 82.

Tel.: +36-1-550-1017

d) Ürün Güvenliği / Güvenilirliği:

Budapeşte Hükümet Ofisi Tüketicinin Korunması Bölümü

Address: 1051 Budapest, Sas u. 19.

Tel. : +36-1-450-2598

E-mail: fogyved_kmf_budapest@bfkh.gov.hu

İnovasyon ve Teknoloji Bakanlığı, Tüketicinin Korunması Portalı

Web: <http://fogyasztovedelem.kormany.hu/>

İnovasyon ve Teknoloji Bakanlığı

Avrupa Tüketici Merkezi, Macaristan

Web: <http://magyarefk.hu/>

E-mail.: info@magyarefk.hu

Tel.: +36-1-896-7747

Merkezi Piyasa Gözetimi Bilgi Merkezi

Web: <http://piacfelugyelet.hu/>

Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi (Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal)

Web: <https://portal.nebih.gov.hu>

RASFF (Food and Feed Safety Alerts) sistemiyle her çeşit gıda ürünü kontrol edilmektedir.

e) İthalat Denetimi:

Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi (Government Office of the Capital City Budapest- Department of Trade, Defence Industry, Export Control and Precious Metal Assay)

Web : <http://www.mkeh.gov.hu/>

E-mail: keo@bfkh.gov.hu

Address: 1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5518

Budapeşte Hükümet Ofisi/ Metroloji ve Teknik Denetleme Bölümü (Government Office of the Capital City Budapest -Metrology and Technical Supervisory Department)

Web: http://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti_muszaki/felugyeleti_osztaly

E-mail: mfo@bfkh.gov.hu

Address:1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36-1-458-5862

Fax : +36-1-458-5949

f) Piyasa Gözetimi Denetimi (teknik düzenlemelere ilişkin):

İnovasyon ve Teknoloji Bakanlığı, Tüketicinin Korunması Portalı

Web: <http://fogyasztovedelem.kormany.hu/>

Piyasa gözetimini yürütür: ürünlerin ve hizmetlerin emniyet ve uygunluğunu denetler. Tehlikeli malları listeleyen Merkezi Piyasa Gözetim Bilgi Sistemini işletir. RAPEX (Rapid Alert System) sistemi

https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/

Piyasa Gözetimi ve Teknik Denetleme Birimi (Piacfelügyeleti Osztály) (Budapeşte Hükümet Ofisi/ Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi)

Web: http://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti_muszaki/Piacfelugyeleti_Osztaly#top

E-mail: piacfelugyelet@mkeh.gov.hu

Address: 1124 Budapest, Németvölgyi út 37-39.

Tel. : +36 1 4585 596

Faks: +36 1 4585 864

Merkezi Piyasa Gözetimi Bilgi Merkezi

Web: <http://piacfelugyelet.hu/>

Ulusal Kamu Sağlığı Merkezi

Web: www.nnk.gov.hu

E-mail: tisztifoorvos@nnk.gov.hu

Tel.: +36 1 476 1100

Ulusal Vergi ve Gümrük İdaresi (Nemzeti Adó - és Vámhivatal)

Web: www.nav.gov.hu

Mevzuat ve Mevzuata Ulaşılabilecek İnternet Adresleri:

a) Standartlar:

Avrupa'nın üç standart organizasyonu olan CEN, CENELEC ve ETSI'ye uygun (<http://www.cen.eu/cen/pages/default.aspx>) üretilen ürünler, AB Direktiflerine uygun olduğu kabul edilmektedir.

-CENELEC, Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi(<http://www.cenelec.eu/>)

-ETSI, Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (<http://www.etsi.org/>)

-CEN, Avrupa Standardizasyon Komitesi, diğer tüm standartları ele alıyor (<http://www.cen.eu/cen/pages/default.aspx>)

Teknik standartlar konusunda Macaristan, Avrupa Birliği mevzuatını takip etmektedir. https://ec.europa.eu/growth/single-market_en web sitesinden mevzuata ilişkin bilgilere ulaşılmaktadır.

Ulusal standartlarla ilgili ise yürürlükte olan Kanun, XXVIII of 1995 olup, Kanuna <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99500028.tv> web adresinden erişilebilmektedir.

b) Teknik Düzenlemeler:

Budapeşte Başkent Hükümet Ofisi'nin ana faaliyeti, dış ticarete devlet idaresi, savunma endüstrisinde (silah, mühimmat) üretim ve hizmetin gözetimi, ticaret, piyasa gözetimi, depoların gözetimi, kıymetli metallerin analizi ve işaretlenmesi, metroloji ve teknik güvenlik konularında yetkili-idari görevleri yerine getirmektir.

İlgili tüm mevzuata aşağıdaki linkten erişilebilmektedir:

<https://mkeh.gov.hu/jogszabalyok>

c) Akreditasyon:

<https://www.nah.gov.hu/en/documents/laws> linkinden akreditasyon alanında yürürlükte bulunan Kanun, AB Regülasyonu (765/2008/EC) ve Hükümet Direktifine ulaşmak mümkündür.

Türkiye ile Macaristan Akreditasyon Kurumları, ulusal akreditasyon kurumlarının kurmuş olduğu EA (European Co-operation for Accreditation) faaliyetleri çerçevesinde işbirliği yapmaktadırlar.

Türk Standartları Enstitüsü, Macaristan'ın da yer aldığı ülkelerle birlikte ISO standartlarının geliştirilmesi ile ilgili iki teknik komiteyi yönetmektedir;

1) Teknik Komite ISO / TC 34 / SC3 (Meyve ve Sebzeler ve bunların türevleri) <https://www.iso.org/committee/47872.html>

2) Teknik Komite ISO / TC 126 / SC2 (Yaprak tütünü) <https://www.iso.org/committee/52170.html>

d) Ürün Güvenliği / Güvenilirliği:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200088.TV&celpara=#xcelparam> linkinden ürün güvenliği ile ilgili Kanuna (Act LXXXVIII. of 2012) ulaşılabilir.

e) İthalat Denetimi (teknik düzenlemelere ilişkin, sürece ilişkin, yetkili birimler hakkında):

Macaristan yasalarına göre, Devlet ve Gümrük Sınırından Geçen Malların, Hizmetlerin ve Maddi Değerlerin Ticaretine İlişkin Hükümet Kararı **Government Decree 52/2012. (III.28.)** (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200052.kor>), AB serbest ticaret kurallarından bazı

istisnalar öngörmektedir. Bu kararnameye göre, belirli ürünlerin ihracat veya ithalat işlemleri için Macaristan Budapeşte Hükümet Ofisinden (eski Ticaret Lisanslama Ofisi) lisans alınması gerekmektedir. (<http://www.mkeh.hu>)

Temel düzenlemelere <https://mkeh.gov.hu/jogszabalyok> linkinden erişim mümkündür.

f) Piyasa Gözetim Denetimi (teknik düzenlemeler, süreç, birimler hakkında):

https://mkeh.gov.hu/piacfelugyeleti_muszaki/A_piacfelugyeletrol?displang=eng linkinden Macaristan'da piyasa gözetimi ve denetimi ile ilgili temel ilkeleri, piyasa gözetimi faaliyetlerini, uyumsuzluk durumunda alınacak önlemler ve yaptırımları, ilave tedbirleri, bildirim yükümlülüğü, geçişten günümüze teknik düzenleme sürecinde yaşanan gelişmeleri ve ilgili partnerler hakkında bilgileri bulmak mümkündür.

Ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimi ile ilgili Kanuna <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200088.TV&celpara=#xcelparam> (Act LXXXVIII. of 2012 on the market surveillance of products) adresinden erişilebilmektedir. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300006.KOR&celpara=#xcelparam> linkinden ise ilgili detaylı hususları içeren Hükümet Direktifine (Government Decree 6/2013. (I.18.)) erişim sağlanabilmektedir.

Diğer temel düzenlemelere ise <https://mkeh.gov.hu/jogszabalyok> linkinden Piyasa Gözetimi başlığı altında erişim mümkündür.

E) Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Macaristan-Türkiye dış ticaret ilişkilerinde tamamıyla AB-Türkiye Gümrük Birliği anlaşması uygulanmaktadır. AB; üye devletlerin AB üyesi olmayan ülkelerden yapılan ithalatlarda belirli ürünlerin sevkiyatının yapılabileceği bazı sınır kontrol noktalarını belirlemelerini şart koşmaktadır. Bu prosedürler sırasında, ihracat sertifikalarının, Macarca sunulması zorunludur. Sertifikaların onaylı çevirileri de kullanılabilir. Gümrük Birliği dolayısıyla, Türk sanayi ürünlerinin Macaristan'a ithalatından gümrük vergisi alınmamakta ve Türk mallarının ithalatında ATR (Serbest Dolaşım) belgesi istenmektedir. Gümrük Otoritelerine ayrıca TIR Karnesi, EUR1, Mal Faturası, Nakliye Faturası, Gıda Sağlığı Belgesi, Karayolu Taşıma Belgesi (CMR-Convention Marchandises Routiers) ibraz edilmesi gerekmektedir.

CE standartları mecburidir. Genel kural Türkiye'deki bir firmanın CE işaretini alması durumunda, başka bir belgeye ihtiyaç olmamasıdır. Bununla birlikte Macaristan'a ihracatta ürün güvenliği ve kalite açısından uygulamada ilave belgelendirme talep edilen durumlar söz konusu olabilmektedir. Macaristan, ayrıca ürün ithalatında etiketleme mecburiyeti getirmektedir. Tüketim mallarında ürün bilgisinin Macarca olması gerekmektedir.

Budapeşte Hükümet Ofisi (eski Macar Ticaret Lisanslama Ofisi), AB mevzuatına uygun olarak tarımsal ürünler için ithalat lisansları yayınlamaktadır. Genellikle ithalatçı (muhtemelen ihracatçı), ilgili tüm ayrıntılarla birlikte öngörülen formu doldurması gerekmektedir.

Canlı hayvanların ve hayvan ürünlerinin Macaristan'a uyumlaştırılmamış ihracatları için öngörülen başvuru formunun, Macaristan Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Bürosu Hayvan Sağlığı ve Hayvan Refah Müdürlüğü'ne bildirilmesi gerekmektedir. Bu ve benzeri özel ithalat lisanslaması öngörülen ürünler ve ithalatçının almak zorunda olduğu lisanslar (dolayısıyla da ihracatçının sunmak durumunda olduğu ilave bilgi ve belgeler) aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Zorunlu belgelendirme talep edilen ürünler	Talep edilen belgenin mahiyeti (CE, helal sertifikası, diğer)	Söz konusu belgeleri veren/düzenleyen kurum/kuruluş
Bazı sanayi ürünleri (Tekstil ürünleri, Beyaz Rusya orijinli potasyum klorür, demir-çelik ve alüminyum ürünleri)	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/ipari_terminkek	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
Tarım Ürünleri	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/mezogazdasag	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
Sivil amaçlı kullanılan patlayıcılar ve piroteknik malzemeler, Koruyucu güvenlik ürünleri, Kamu güvenliğini tehlikeye atan bazı ürünler, güvenlik kâğıtları, Fauna türlerinin korunan canlı örnekleri	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/egyeb_engedelyezes	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
İlaç Öncülleri	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/kabitoszer_prekurzorok	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
Patlayıcı Öncülleri	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/robbanoanyag_prekurzorok	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
Uçucu organik bileşikler (VOC)	https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/VOC	Budapeşte Hükümet Ofisi- Ticaret, Savunma Sanayi, İhracat Kontrol ve Kıymetli Metal Tahlil Dairesi
İlaçlar, diyet takviyeleri, tıbbi cihazlar, kozmetikler, elektronik sigara	https://ogyei.gov.hu/main_page	Ulusal Eczacılık ve Beslenme Enstitüsü
İnşaat Malzemeleri	http://www.emi.hu/EMI/web.nsf/Pub/index_en.html	ÉMI-Bina Kalite, Kontrol ve İnovasyon için Kâr Amacı Gütmeyen Limited Şir.
Hayvansal İlaçlar	https://portal.nebih.gov.hu/-/gyogyszergyartas-es-import	NÉBIH – Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi
Canlı hayvan ve hayvansal ürün ithalatı (Uyumlaştırılmamış)	https://portal.nebih.gov.hu/-/import-engedely-iranti-kerelem-nem-harmonizalt-allati-eredetu-termek-es-eloallat-behozatalahoz	NÉBIH – Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi
Taze meyve ve sebzeler	https://portal.nebih.gov.hu/-/friss-zoldseg-gyumolcs-import-minoseg-ellenorzes	NÉBIH – Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi
Tarım İlacı	https://portal.nebih.gov.hu/-/parhuzamos-behozatal	NÉBIH – Ulusal Gıda Zinciri Güvenlik Ofisi

F) Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Dış ticarete devlet idaresi, savunma sanayiinde (silah, mühimmat) üretim ve hizmetin gözetimi, ticaret, piyasa gözetimi, depoların gözetimi, kıymetli metallerin analizi ve işaretlenmesi, metroloji ve teknik güvenlik konularında yetkili-idari görevleri yerine getiren Macaristan Budapeşte Hükümet Ofisinin (eski Ticaret Lisanslama Ofisi) faaliyetlerine bakıldığında, Macaristan'da genel ithalat lisansı uygulaması yerine, askeri malzemeler, silah, patlayıcı maddeler ve havai fişekler, sağlığa zararlı maddeler, biyolojik silah yapımında kullanılan maddeler, ilaçlar, banknot yapımında kullanılan özel kâğıt çeşitleri, nükleer ürünler ve uranyum cevheri gibi ürünlerin ithalatında çeşitli lisans ve ön izin uygulamaları mevcuttur.

Kimyasal maddelerin ithalatı (REACH Tüzüğü), hayvan ve bitki sağlığı, teknik standartlar, paketleme ve etiketleme gibi konularda da aynı şekilde AB mevzuatı aynen uygulanmaktadır. <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>

Bununla birlikte, tarım ilaçları, yaş meyve ve sebze, canlı hayvan ve hayvansal ürün ithalatı gibi uyumlaştırılmamış bazı hususlar özel düzenlemelere tabiidir. Ayrıca kimyasallar, uyuşturucular, atıklar ve nükleer maddeler ile ilgili diğer düzenlemeler, ilgili Bakanlıklar tarafından yürütülmektedir. Kıymetli metaller, kullanılmış araba lastikleri ve atıkları ithalatında da çeşitli kısıtlamalar mevcuttur.

Meyve sebze ürünlerinin ithalatı aşamasında ise Bitki Sağlığı Merkezi tarafından kontrolü (çürük, küf, sağlıksız kimyasal madde vs.) yapılmaktadır. Ürün eğer rafta ise NNK (Ulusal Halk Sağlığı Merkezi) tarafından kontrol edilebilmektedir. Sebzelede Avrupa Birliği'ne giriş yaptığı ilk ülkeden analiz raporu istenmektedir.

Yine AB üyesi olmayan ülkelerden yapılan ithalatlarda ülkelerin belirli ürünlerin sevkiyatının yapılabileceği bazı sınır kontrol noktalarını belirlemeleri şartı çerçevesinde; Macaristan'da hayvanlar için belirlenmiş sınır kontrol noktalarına https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/bcps_contact_hungary.pdf linkinden, hayvansal orijinli olmayan gıdaların ve yemlerin kontrol edildiği noktalara ise https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/oc_leg_imports_bcp_hun.pdf linkinden erişilebilmektedir.

G) Teknik Engeller

Macaristan tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında yukarıda yer alan ve ilave pek çok bilgiye www.teknikengel.gov.tr sitesinden erişilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibarıyla ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

Türk ihracatçılarımız Macaristan'a AB kuralları çerçevesinde ihracatlarını gerçekleştirmekte olup, ülke uygulamalarının bazı spesifik ürün gruplarının ülkeye ithalatı haricinde ciddi bir teknik engel yarattığı düşünülmektedir. Genellikle ithalat lisansı uygulaması ile ithalatçılardan, dolayısıyla da ihracatçılardan ilave bilgi/belge talep edilmekte olup, canlı hayvan ve hayvansal ürünler ile bazı tarım ürünleri, ilaç gibi (yukarıdaki tabloda görüleceği üzere) ürünler için belli kurumların onayı gerekmektedir. Bu ürün grupları arasında dikkat çeken durum, zaman zaman Türk şirketlerimizden de alınan şikâyetlere göre, Macaristan'daki inşaat malzemeleri ithalatçılarının ihracatçılarımızdan EMI Belgesi almasını talep etmeleridir. Macaristan'ın teknik mevzuat alanındaki onaylanmış kuruluşlarından olan "EMI-Non-Profit Company for Quality Control and Innovation in Building" (www.emi.hu)'den, Macaristan'da inşaat sektöründeki her türlü inşaat malzemesinin kullanımı için gerekli olan "kalite kontrol belgesi" alınabilmektedir. Söz konusu kuruluş tarafından verilen belgeler, malzemenin kullanım aşamasında resmi görevliler tarafından yapılan piyasa gözetimi/denetimi ile takip edilmektedir. Bu nedenle, Macaristan'da inşaat malzemesi ithal eden firmalar, ihracatçı firmadan EMI Belgesini almasını talep etmektedir. Bu çerçevede, ürünün çeşidine, piyasada daha önce kullanılıp kullanılmadığına ve bunun gibi bazı kriterlere göre temin edilmesi gereken farklı belgeler bulunmakta olup, talep edilen sertifikasyon maliyetleri de farklılık gösterebilmektedir. Macaristan Müteahhitler Birliği olarak bilinen EVOSZ ile Müşavirliğimizce yapmış olduğumuz görüşmelerde CE belgesinin olması halinde EMI belgesinin sunulmasına ihtiyaç bulunmadığı Macar yetkililerce dile getirilmiş olmakla birlikte uygulamada ihracatçılarımızdan bu belgenin talep edildiği bilinmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

A) Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İlgili Kurum: Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisi (HIPO)

Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisi (HIPO), patentler için çıkarılan 1895 tarihli XXXVII Yasası'nın 23. Bölümü uyarınca fikri mülkiyetin korunmasından sorumlu olarak 1896 yılında kurulan bir merkezi hükümet ofisidir.

HIPO'nun yasal statüsü, mali yönetimi, sorumlulukları ve yeterliliği ile ilgili ayrıntılı kurallar, Buluşların Patentlerle Korunmasına ilişkin 1995 tarihli XXXIII sayılı Kanunun (Patent Yasası) 115 / D ila 115 / L sayılı Maddeleri ile Merkezi Devlet İdari Organları ve Devlet Üyeleri ile Devlet Sekreterlerinin Hukuki Statüsü hakkındaki 2010 tarihli XLIII Yasası ve Hükümet Yönetimi ile ilgili 2018 tarihli CXXV Kanununda yer almaktadır.

Bir merkezi hükümet ofisi olarak HIPO, Macar Hükümeti tarafından yönetilmektedir. İnovasyon ve Teknoloji Bakanı HIPO üzerinde denetim hakkına sahiptir. HIPO Başkanı Başbakan tarafından atanır ve görevden alınır. Üç Başkan Yardımcısı ise, Başkanın önerisi üzerine İnovasyon ve Teknoloji Bakanı tarafından atanır ve görevden alınır. HIPO operasyonel maliyetlerini kendi gelirlerinden karşılamaktadır; faaliyetlerini yürütmek üzere gelirlerini bağımsız olarak yönetir.

Patent Yasası'nın 115 / G Bölümü uyarınca, HIPO'nun sorumlulukları ve yeterliliği şunları içerir:

- a) Sınai mülkiyet alanındaki resmi incelemeler ve işlemler;
- b) Telif hakkı ve telif hakkı ile ilgili haklarla bağlantılı olarak belirli görevlerin yerine getirilmesi;
- c) Fikri mülkiyet alanındaki merkezi hükümet bilgi ve dokümantasyon faaliyetleri;
- d) Fikri mülkiyetin korunmasını düzenleyen yasaların hazırlanmasına katılmak;
- e) Hükümet'in fikri mülkiyetin korunmasına yönelik stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması, bu amaçla alınan hükümet önlemlerinin başlatılması ve yürütülmesi;
- f) Fikri mülkiyet alanında uluslararası ve Avrupa içindeki işbirliğinde mesleki görevlerinin yerine getirilmesi;
- g) Araştırma ve geliştirme faaliyetinin değerlendirilmesi ile ilgili resmi ve uzman görevlerinin yerine getirilmesi;
- h) Start-up girişimlerini destekleyen işletmeler tarafından talep edilebilecek vergi matrahında indirimle ilgili kayıt görevlerinin gerçekleştirilmesi.

İletişim Bilgileri:

H- 1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 7. Hungary
Mailing address: H-1438 Budapest, PO Box 415. Hungary
Central phone: +36 1 312 4400, Fax: +36 1 474 5534
E-mail: hipo@hipo.gov.hu

Patent:

Patent, buluş sahibine, ürün ve teknoloji pazarındaki rakiplerinkine kıyasla daha iyi bir konum sağlayarak buluşların yasal olarak korunmasını sağlarken, patent korumasının süresi ve bölgesel geçerliliği sınırsız değildir. Patent koruması, patent başvurusunun yapıldığı günden itibaren 20 yıla kadar geçerlidir ve yalnızca korumanın verildiği ülkelerde geçerlidir.

Macar patenti, başvurunun ve buluşun yasa ve yönetmeliklerde belirtilen gerekliliklere uygun olması koşuluyla, ulusal veya Avrupa başvurusu veya Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) çerçevesinde sunulan bir uluslararası başvuru ile elde edilebilir.

Ulusal Prosedür için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/obtaining-patent-protection-via-national-procedure>

Avrupa Prosedürü için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/acquiring-patent-through-a-european-procedure>

Uluslararası Başvuru için;

<https://www.hipo.gov.hu/en/patent/international-application>

Patentin yanısıra yine ilgili kurum olan Macaristan Fikri Mülkiyet Ofisinin (HIPO) yetkisinde olan faydalı model, marka, coğrafi işaret, tasarım, telif hakkı, bitki çeşitlerinin korunması hususlarında başvuru süreçleri ile ayrıntılı bilgilere aşağıdaki linklerden erişim sağlanabilmektedir.

Faydalı Model:

<https://www.hipo.gov.hu/en/utility-model-protection>

Marka:

<https://www.hipo.gov.hu/en/trademark-protection>

Coğrafi İşaret:

<https://www.hipo.gov.hu/en/geographical-indication>

Tasarım:

<https://www.hipo.gov.hu/en/design>

Telif Hakkı:

<https://www.hipo.gov.hu/en/copyright-and-related-rights>

Bitki Çeşitlerinin Korunması:

<https://www.hipo.gov.hu/en/plant-variety-protection>

B) Dağıtım Kanalları

2019 yılında %4,9 büyüme oranı ile tüm Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi konumuna gelen Macaristan ekonomisi, 2020 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisinden olumsuz yönde etkilemiştir. Macar İstatistik Ofisi verilerine göre; Macaristan'ın 2019 yılında GSYİH'sı 47,523 trilyon HUF iken 2020 yılı GSYİH'sı 47,743 trilyon HUF olarak gerçekleşmiş; 2020 yılında dolar/forint paritesinin forint aleyhinde gelişmiş olması nedeniyle 2019 yılında 163,5 milyar dolar olan GSYİH 2020 yılında 155,1 milyar dolara gerilemiştir. (2019 yılı ortalama USD/HUF= 290,65 iken 2020 yılı ortalama USD/HUF= 307,93)

Macaristan ekonomisi pandemiye rağmen yabancı yatırım çekmeye devam etmiş olup, AB fonları, yüksek istihdam ve artan satın alma gücü, Macaristan'ın Orta ve Doğu Avrupa'nın yatırım merkezi olma hedefine dönük teşvik politikalarının da etkisiyle ülkeye gelen yabancı sermaye miktarındaki artış üretime yansımıştır. %9 ile AB üyesi ülkeler içerisinde Kurumlar Vergisi en düşük ülke konumunda olan Macaristan, ağırlıklı olarak çok uluslu şirketlerin Orta ve Doğu Avrupa merkezlerini açmak için tercih ettiği ülke konumundadır. Sadece Budapeşte değil, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pecs, Győr gibi şehirler de yabancı yatırımcıların tercih ettiği şehirlerdir.

Batı Avrupa'daki kadar gelişmiş bir dağıtım ağı bulunmamasıyla birlikte Macaristan perakende ve toptan dağıtım ağı her geçen sene güçlenmektedir. 2013'den bu yana her sene artış gösteren Macaristan'ın perakende ticaret satışlarına bakıldığında forint değerleri üzerinden yıllık değişim ele alındığında 2019 yılında bir önceki seneye göre %10 büyüme, 2020 yılında ise pandeminin de etkisiyle sadece %2 büyüme yaşanmıştır. 2020 yılında toplam perakende satış değeri 12,4 trilyon forint (yaklaşık 41 milyar dolar) değerine ulaşmıştır. Online perakende ticaret cirosuna bakıldığında ise 2005 yılından itibaren düzenli artış yaşandığı görülmektedir. Macaristan online perakende ticaret cirosu 2020 yılında yıllık %16 artışla 909 milyar forinte (yaklaşık 3 milyar dolar) ulaşmıştır. Macaristan'da e-ticaret gelirlerinin %40'ını moda, %25'ini elektronik & medya, %15'ini gıda & kişisel bakım, %12'sini oyuncak & hobi, %9'unu ise mobilya & ev eşyaları oluşturmaktadır. (statista.com)

Macaristan'da sürekli genişleyen e-ticaret kanalları ile giderek daha fazla tüketici alışverişlerini elektronik olarak gerçekleştirmektedir. Yaklaşık 10 milyonluk bir nüfusa sahip Macaristan'da 2020'de nüfusun %66'sı online alışveriş yapmaktadır. Covid-19 salgını e-ticaret performansında önemli bir büyümeye yol açmıştır. İnternette satın alınan mallar için ödemeye baktığımızda, 2020'de Macarların neredeyse üçte biri teslimatta nakit parayı tercih etmişken, bir yandan da elektronik ödeme yöntemleri de popülerlik kazanmıştır.

Elektronik ticaret alanında Macaristan'da, Avrupa Birliği mevzuatına uygun olarak (2000/31/ EC Direktifine dayanarak) hazırlanan "Elektronik Ticaretin ve Bilgi Toplumu Hizmetlerinin Belirli Yönleri Hakkında 2001 Tarihli CVIII Sayılı Kanun" 23 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yasa ile düzenlenen başlıca hususlar şu şekildedir:

- "Aracı Hizmet Sağlayıcıları"na sorumluluk sınırlaması getirilmiş; "Arama Motorları Operatörleri"nin sorumluluk sınırlamaları ise genişletilmiştir.

-Sorumluluk konusundaki bu kurallarla bağlantılı olarak, “Notice and Take Down” “Uyar ve Kaldır” prosedürü uygulamaya konulmuştur. Bu prosedürün kapsamı yalnızca “Telif Hakkı İhlali” durumlarıyla sınırlıdır.

-Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler arasında, “İstenmeyen Ticari Reklamlar”a dair düzenleme yer almaktadır. Bu bağlamda, “Opt-in Rule” kuralı getirilmiştir. Buna göre reklam içeriğine sahip e-postalar ancak kullanıcının önceden onayı alındıktan sonra gönderilebilmektedir.

-Yasa ayrıca “Elektronik Sözleşmeler” için ayrıntılı kurallar sunmaktadır.

Macaristan’da Budapeşte ile diğer iller arasında gelişmişlik farkı dikkat çekmektedir. Diğer pek çok ilden farklı olarak Budapeşte lüks alışveriş merkezlerine, prestijli hiper ve süper marketlere sahiptir. Macaristan’da en güçlü dağıtım ağına sahip şirketler arasında IKEA, Praktiker, Auchan, Lidl, Tesco, Aldi, DM, Rossmann ve OBI gibi büyük şirketler yer almaktadır. Ayrıca Macar süpermarketler zinciri Coop ve Real marketler zinciri ile CBA marketler zinciri Macaristan genelinde yaygın bir ağa sahiptir. Budapeşte’nin en büyük alışveriş merkezleri arasında ise Allee, Arena, WestEnd, Arkad, Mammut ve MOM Park yer almaktadır.

Macaristan’da dağıtım kanalı genel olarak ithalatçıdan toptancıya, toptancıdan hizmet sağlayıcısına, hizmet sağlayıcısından son kullanıcıya şeklinde işlemektedir.

C) Tüketici Tercihleri

Ülke genelindeki bölgesel gelişmişlik farklılıkları piyasadaki tüketici tercihlerini, satın alma alışkanlıklarını etkileyen temel unsurların başında gelmekte olup, şehirli nüfusun artması ile birlikte tüketici tercihleri de değişim göstermektedir. Öte yandan Macaristan’daki ortalama ücretin, AB üyesi ülkelerin ortalamasından %60 daha az olması, asgari ücretin de aynı şekilde çok düşük seyretmesi (yaklaşık 500 avro, lise mezunları için yaklaşık 650 avro) Macar işgücünün başka ülkelere kaymasına sebep olmaktadır. Ülkeyi terk etmeyen Macar ailelerde ise asgari yaşam standartlarını sağlamak için birden çok kişinin çalışması gerekliliği söz konusu olmaktadır. Bununla birlikte ülkenin en büyük şehri Budapeşte’de artan expat nüfusunun tercihlerin belirlenmesindeki etkisi artmaktadır. Tüm bu faktörler dağıtımçıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini etkilemektedir.

Macaristan’da nakit kullanımı hala büyük oranda baskın olmakla birlikte banka kartı ve elektronik ödeme kullanımı gittikçe yaygınlaşmaktadır. Visa ve Mastercard ile anlaşma yapan perakende işletmelerinin sayısının artmasına paralel olarak, tüketiciler alışveriş merkezlerinde, süpermarketlerde, benzin istasyonlarında, restoranlarda ve tatil merkezlerinde banka kartlarını kullanma eğilimindedir. Kart ödemeleri, Batı Avrupa’daki alışverişlerin %75-80’ine karşılık gelirken, Macaristan’daki ödemelerin yaklaşık %38-40’ını oluşturmaktadır. Öte yandan bankacılık maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle Macaristan’da nakit çekim değeri, banka kartı ile ödemelerin değerinden oldukça yüksektir.

D) Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

1989 yılında parlamenter demokrasiyi ve liberal ekonomiyi benimsemiş olan Macaristan, AB üyelik süreciyle birlikte ekonomisine önemli bir dinamizm kazandırmıştır. 2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan, yabancı yatırımcıların ilgi odağı olmuş, doğrudan sermaye yatırımları ve likidite girişleri ile bölge ülkelerine göre daha hızlı bir ekonomik başarı yakalamıştır. Otomotivden elektrik-elektronik sektörüne, lojistikten enerji sektörüne ülke ekonomisinde çok uluslu şirketlerin etkisi büyüktür. Öte yandan ülkedeki katma değer %54'üne, toplam istihdamın yaklaşık %70'ine sahip KOBİ'ler ekonomide önemli bir yere sahiptir. İnovasyon kapasiteleri göreceli olarak düşük olan KOBİ'lerin ekonomik faaliyetlerinde toptan ve perakende sektörü temel sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük ölçekli firmalar geleneksel satış yöntemlerini kullanırken, son yıllarda akıllı teknoloji ve elektronik ödeme yöntemleri ile tüketiciye sunulan kolay ve otomatik sipariş imkânları hızlı bir gelişim göstermektedir. E-ticaret yöntemi ile yapılan satışlar her yıl artmakta olup, nüfusun %66'sı online alışveriş yapmaktadır.

Macaristan AB kurallarına uygun bir şekilde, tüketicileri Rekabet Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca korumakta, adil bir rekabet ortamı sağlayarak haksız rekabeti önlemeyi amaçlamaktadır.

E) Kamu İhaleleri

AB üyeliği ile birlikte Macaristan'da lisans verme işlemleri ve kamu ihalelerinde bürokratik işlemler kolaylaştırılırken genel iş ortamı; iş yapma ve ticaret serbestliği, mülkiyet hakları ve yatırım teşvikleri ile desteklenmektedir.

1995 tarihli XL sayılı Kamu İhale Kanunu ile Macaristan Kamu İhale Kurumu kurulmuş olup, kurumun yapısı 2015 tarihli ve CXLIII sayılı Kamu Alımları Hakkında Kanun ile korunmuştur. Kurum Macaristan Parlamentosu'na tabidir.

Kamu alımlarında adil rekabet koşullarının oluşturulması amacıyla, yerel küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin tedarik prosedürlerine erişimini kolaylaştırmak, çevrenin korunmasını teşvik etmek ve Macaristan tarafından kamu alımları alanında imzalanan uluslararası anlaşmalara ve Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak kamu fonlarının etkin kullanımının şeffaflığının ve kamu kontrolünün sağlanması amacıyla 2015 tarihli ve CXLIII sayılı Kamu Alımları Hakkında Kanun Macaristan Ulusal Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Kanun ve uygulanmasına ilişkin detaylı bilgilere <https://www.kozbeszerzes.hu/torveny/act-cxl-iii-of-2015-on-public-procurement/> linkinden erişmek mümkündür. <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/hungarian-public-procurement-rules> linkinden ise Macaristan Kamu Alımlarına ilişkin tüm mevzuata erişilebilmektedir.

Kamu ihale ilanları <https://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/> linkinde Macarca yayınlanmakta olup, aynı ilanlara tüm AB üyesi ülkelerin ihalelerinin günlük olarak ilan edildiği

<https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do> İngilizce web sitesinden de takip etmek mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

A) Tarım ve Hayvancılık

Macaristan, GDO içermeyen, biyo gıda üretimini teşvik etmektedir. Üstün yer altı ve yer üstü suyu rezervleri tarım için uygundur. Enerji ve tarımsal turizm amaçlı çok sayıda termal yay mevcuttur. AB fonları tarım ve kırsal kalkınma için kullanılabilir. Coğrafi konumu ve doğal kaynakları tarımsal ürün çeşitliliğini etkinleştirmektedir.

Macaristan'ın %80'inden fazlası kaliteli toprakla kaplıdır ve ekilebilir arazilerin toplam yüz ölçümüne oranında Macaristan dünya genelinde üst sıralarda yer almaktadır. Macaristan'ın toplam ekilebilir arazisi yaklaşık 7,4 milyon hektardır.

Macaristan 1,7 milyon tondan fazla üretimle Avrupa'nın en büyük 3. ayçiçeği üreticisi olup, 8,2 milyon tondan fazla üretimle küresel düzeyde ilk 10 mısır üreticisi ülke arasında yer almaktadır. AB ülkeleri arasında sebze-meyve yetiştiriciliğinde de öne çıkan Macaristan, ayrıca 530.000 tondan fazla kanatlı üretiminde AB ülkeleri arasında 6. sırada yer almaktadır.

Gıda endüstrisinde 6 milyar avroyu aşan toplam ihracat geliri olan Macaristan'ın toplam gıda üretim değeri 10,9 milyar avrodur. 100 civarında büyük firma, 200'den fazla orta ölçekli şirketin yer aldığı gıda endüstrisi 140.000'den fazla kişiye istihdam sağlamaktadır.

İhracata yönelik alt sektörler bakıldığında, et işleme ve konserve sektöründe 2,8 milyar avro toplam üretim değeri söz konusu olup, üretimin %40 ihraç edilmektedir. Evcil hayvan ve diğer hayvan yeminde 1,3 milyar avroluk üretimin %51'i ihracata konu olup, %49'u iç pazarda tüketilmektedir. Tatlılar, atıştırmalıklar ve hazır yiyeceklerde 990 milyon avro üretim söz konusu olup, %57'si ihraç edilmektedir. Meyve-sebze işleme sektöründe ise 880 milyon avroluk üretimin %64'ü ihraç edilmektedir. Bitkisel ve hayvansal yağlarda 637 milyon avro üretim değeri söz konusu olup, bu sektörde de üretimin %59'u ihracata konu olmaktadır.

Et ve et işleme, alkolsüz içecek, evcil hayvan gıda ürünleri, tatlı ve atıştırmalık ürünler, süt ve süt ürünleri işleme, hububat, unlu mamulleri, meyve & sebze, hayvansal ve bitkisel yağlar sektörleri gıda-içecek sektörünün başlıca alt sektörleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede gıda işleme teknolojileri önemli bir potansiyel teşkil etmekte olup, hatta bu alanda yapılacak yatırımlara Macaristan Yatırım Teşvik Ajansı aracılığıyla yatırım teşviki sağlanmaktadır.

Macar sanayicilerin tarım teknolojilerine yatırım yapmasıyla birlikte tarım teknolojileri, su yönetimi ve çevre teknolojisinde Avrupa'da öne çıkan ülkelerden biri olan Macaristan söz konusu teknolojilerin ihraç edilmesini ayrıca önemsemektedir.

Diğer taraftan, Macaristan'da yaz mevsiminin kısa olması nedeniyle seracılık faaliyetlerinin artırılmasını teminen ciddi oranlarda teşvik verilmeye başlanmıştır.

Macaristan'da 1994 tarihli "Ekilebilir Toprak Yasası" yürürlükten kaldırılarak yerine 2013 tarihli ve 122 sayılı "Tarım ve Orman Arazilerinin Devri Hakkında Kanun" yürürlüğe girmiştir. Yeni Kanuna göre, çiftçi olmayan Macar vatandaşları ve AB vatandaşları, yalnızca 1 hektar kadar arazi satın alabilme hakkına sahip olurken, "çiftçi" olarak görülen tüzel kişiler ise 300

hektara kadar tarım arazisi satın alabilmektedirler. Kiralanabilecek azami alan 1.200 hektara kadar çıkmaktadır. Hayvancılık işletmelerinde alanın maksimum boyutu 1.800 hektardan fazla olamamaktadır. Öte yandan yeni Kanun ile Tüzel kişilikler arazi alımlarından hariç tutulmuşlardır.

Öte yandan arazi transferleri, belirli kullanım kısıtlamalarına da bağlıdır. Mülkiyetin ilk 5 yılı için alıcı, arazinin kullanımını herhangi bir üçüncü şahsa devredememektedir, toprağı işleme yükümlülüğüne uymak zorundadır ve toprağı tarım dışı amaçlarla kullanmamayı taahhüt etmelidir. Macaristan'da hayvancılık önemli bir rol oynamaktadır. Yetiştirilen başlıca hayvan türleri sığır, domuz, koyun ve kümes hayvanlarıdır.

Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün ülke GSYİH'ye sağladığı katma değer payı %4'tür.

B) Sanayi

İmalat sanayi Macaristan'ın gayri safi milli hasılasının dörtte birini oluşturmakta olup, imalat sektörünün geliştirilmesi ve desteklenmesi Macar Hükümetinin stratejik politikalarından biridir. Son yıllarda Macaristan yüzlerce yeni sanayi yatırımına ev sahipliği yapmıştır. 2017'den bu yana sanayi yatırımları artmaktadır. 2018 yılındaki en büyük yatırımcılar Continental, BMW, Sanmina, Rehau-Automotive, Flex, SMG, GS Yuasa ve SK Innovation olarak açıklanmıştır. 2019 yılında ise yatırımların %60'ı uzak doğu ülkelerinden yapılmış olup, başlıcaları şu şekildedir: G.Koreli Lotte Alüminyum'un Tatabánya'daki 133 milyon avroluk yatırımı (2021'de üretime başlayacak), yine G.Koreli Doosan'ın bakır folyo üretim tesisi, Samsung SDI'nin Göd şehrindeki üretim biriminde genişleme planı, G. Koreli Soulbrain'in elektrolit üretim yatırımı. 2020 yılında ise en çok yatırım Çin'den yapılmış olup, başlıcaları: SEMCORP Group (183 milyon avro), Lenovo (25 milyon avro), Shenzhen Kedali (40 milyon avro) yatırımlarıdır.

İmalat sektöründeki yatırımcılar için yapılan analizlere göre, Macaristan arz piyasasına, işgücü piyasasına, üniversitelere ve lojistik imkânlarla ulaşma açısından Orta Avrupa'daki en çekici 3 ülke arasında yer almaktadır.

Gerek imalat sektöründe öne çıkan otomotiv, elektronik, ilaç ve tıbbi teknoloji sektörleri, gerekse bilgi ve iletişim teknolojileri, enerji, lojistik, gıda ve turizm sektörleri yatırımcılar için önem arz eden sektörlerdir.

Otomotiv:

Macaristan ekonomisinde son yıllarda otomotiv endüstrisi büyük başarılar elde etmiş ve sektör Macar ekonomisinin ana itici güçlerinden biri haline gelmiştir.

Macaristan, Avrupa Birliği ve Schengen bölgesinin bir üyesi olarak stratejik konumu ile bölgesel bir dağıtım merkezi oluşturmaktadır. Almanya'nın yanı sıra Avrupa'daki 3 premium otomobil üreticisinin (Audi, BMW, Mercedes) üretim birimlerine ev sahipliği yapan tek ülkedir.

Otomotiv sektörü 700 civarında otomotiv şirketi, 29,3 milyar avro üretim değeri ile ülke GSYİH'sına %4,5 oranında katkı sağlamaktadır.

Mercedes (Kecskemét, Audi (Győr), Opel (Szentgotthárd), Suzuki (Esztergom) otomotiv firmaları Macaristan'da üretim yapmaktadır. Ayrıca JLR, Ford ve Nissan Budapeşte'de mühendislik ve iş hizmetleri konusunda faaliyet göstermektedir. Porsche, Chevrolet, Opel, Renault, Michelin, Pirelli, Bridgestone, Hankook ve Continental de bu sektörde Macaristan'da faaliyet gösteren diğer önemli firmalardır.

Macaristan otomotiv sektörü yabancı yatırımlar için cazibesini devam ettirmekte olup, BMW, Debrecen'deki yeni montaj tesisi projesi ile Macaristan'a 1 milyar Euro değerinde yatırım yapmaya başlamıştır. Yatırımın ilk aşamada 1.000 kişilik bir istihdam yaratması öngörülmektedir. BMW'nin yeni açıklamasına göre, tesiste sadece elektrikli araç üretilecektir. Tesis inşaat projesinin buna göre değişikliğe uğrayacağı açıklanmıştır. Pandemi sebebiyle projenin tamamlanmasında da gecikme (1 çeyrek kadar) olabileceği konuşulmaktadır. Hükümet projeye 34,7 milyon avro destek sağlamıştır. Proje Macaristan'daki Türk müteahhitlik firmalarımız tarafından yakından takip edilmektedir.

Macaristan, elektromobilité ve otonom sürüş alanında da öncü ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır. Zalaegerszeg'deki Zalazone otomotiv endüstrisi test pisti otonom araçların testi için dünyadaki benzerleri içerisindeki en modern tesislerden biri olarak görülmektedir. 265 hektarlık bir arsa üzerinde inşa edilen pistin temeli 2017'de atılmış olup, 128 milyon avroluk projenin 2021'de tamamlanması beklenmektedir.

Macar uzmanlığı, üretkenliği ve yaratıcılığını ülkenin elverişli konumuyla birleştiren Macar endüstri oyuncularının uzun vadede planladıkları ve stratejilerini geliştirdikleri Avrupa'daki en iyi otomotiv konumları arasında güçlü bir pozisyon kazanmıştır.

Öte yandan sektörde çalışan kişi sayısı 172.000'den fazladır. Otomotiv sektörü toplam istihdamın %3,9'unu sağlamaktadır.

Yıllık otomobil üretimi yaklaşık yarım milyon binek otomobil iken, motor üretimi Macaristan'da yılda iki milyonu aşmaktadır.

Ülke için otomotiv parçaları üretimi de özellikle önemlidir zira Macaristan, motor üretiminde bölgesel bir lider olmakla birlikte, lastik, akü, oto camı, direksiyon sistemleri, güç aktarma sistemleri ve otomotiv elektroniği vb. alanlarda da önemli üretim üslerine sahiptir.

Elektronik Endüstrisi:

Elektronik endüstrisi Macaristan'ın toplam imalat sanayi üretiminin %20,8'ini oluşturmaktadır. Sektörün Macaristan'daki doğrudan yabancı yatırım stok değeri 6,1 milyar avro değerinde olup, üretim değeri 21,1 milyar avrodur. Üretimin %92,9'u ihraç edilirken, ülkenin toplam ihracatından aldığı pay %29,2'dir. Macaristan'daki en büyük sektörlerden biri olan elektronik sektöründe çalışan 183.000 kişi bulunmaktadır. Dünyanın ilk 8 elektronik imalat hizmetleri üreticisinden 5'i Macaristan'da yerleşiktir. Flextronics, Samsung, Bosch, Foxconn, Jabil, Sanmina, Zollner ve Videoton gibi büyük elektronik hizmet üreticileri Macaristan'da faaliyet göstermektedir. National Instruments ve Jabil gibi bazı şirketler ayrıca Ar-Ge faaliyetlerinde de bulunmaktadır. SK Innovation Komárom şehrinde faaliyet

göstermekte, Samsung SDI 2017'de Macaristan'ın Göd şehrinde açtığı üretim tesisini 2019 yılı Ekim ayında yaptığı açıklamada 1.200 kişilik yeni istihdam yaratacak şekilde büyüteceğini duyurmuştur. Flex küresel operasyonlarının merkezi olarak Macaristan'ı seçmiş olup Budapeşte, Tab, Gyal, Sarvar, Paty ve Zalaegerszeg'de olmak üzere ülke genelinde 6 bölgede faaliyet göstermektedir. Alps Alpine, AVL, Bosch, GE, Continental, Rosenberger, Siemens, Schneider, OBO Bettermann sektörde önde gelen diğer şirketlerdir.

Pil Endüstrisi:

Öte yandan Macaristan'da son yıllarda pil-lityum pil endüstrisi öne çıkmakta olup, son 5 yılda 3,4 milyar avro doğrudan yatırım çekilmiştir. SK Innovation'ın Komárom'da, Samsung SDI'nin Göd'de, GS Yuasa'nın ise Miskolc'te pil üretim tesisleri bulunmaktadır. Lotte, Doosan ve Toray Budapeşte'ye 100 km'den az mesafede birbirine yakın tesislerle üretim yapmakta olup, sektörde hızla gelişen bir ekosistem oluşmaktadır. Pil endüstrisinde Macaristan genelinde ise 18 uluslararası, 24 Macar şirket faaliyet göstermektedir.

İlaç ve Medikal Teknoloji Endüstrisi:

Macaristan'ın yüzyıllık geleneği ile güçlü bir şekilde geliştirmeye devam ettiği ilaç endüstrisi, Macar ekonomisinin en verimli ve başarılı sektörlerinden biridir. Ar-Ge harcamalarının %40'ının söz konusu olduğu ilaç sanayinde Macaristan, Merkezi ve Doğu Avrupa'da önemli bir konuma sahip olup yaşam bilimleri şirketleri için ideal bir yatırım ortamı sunmaktadır. Şirketlerin çoğu dört yaşam bilimleri kümesinde yer almaktadır: Budapeşte, Debrecen, Szeged ve Pécs.

Macaristan ilaç ve medikal teknoloji alanında ürünlerin %80'inden fazlası ihraç edilmekte olup, ihracatının %85'ini AB ülkelerine yapmaktadır. Sektör ihracatı toplam ihracatının %5,3'ünü oluşturmaktadır. Üretimde toplam katma değer %9'u bu sektörden gelmektedir.

İlaç ve medikal teknoloji sektörü 40.000'den fazla kişiye istihdam sağlamaktadır.

Pandemi ve küresel hastalıklarla mücadelenin de etkisi ile dünyanın yeni hastalıkları önleme, teşhis ve tedavi ekipmanlarına olan talebi artmaktadır. Macaristan'da bu süreçte yerini almaktadır. Tüm tıbbi teknoloji işletmelerinin % 10'u ihracata dayalı ve ileri düzeyde üretim yapmaktadır.

Richter Gedeon, BorsodChem, Hungaropharma önde gelen Macar şirketleri olup, net gelire göre Macaristan'daki en büyük 200 firma listesinde yer almaktadırlar. (BBJ, Book of List, 2020-21)

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Endüstrisi (ICT):

Bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) ülkenin GSYH'sinin %10'unu oluşturmakta olup 40.000 şirket bu sektörde faaliyet göstermektedir. 223.000 kişiye istihdam sağlamaktadır. Macaristan'daki BİT pazarı telekomünikasyon, BT hizmetleri, dış kaynak kullanımı hizmetleri ve yazılım ve donanım ürünlerinden oluşmaktadır. Sektörde yazılım geliştirme, siber güvenlik, cloud teknolojisi, iş zekâsı (BI), yapay zekâ (AI), veri bilimi, AR/VR teknolojileri öne çıkmaktadır. BİT sektöründe Macaristan'da 600'den fazla start-up bulunmakta olup, toplam Ar-Ge harcamalarının %8,1'i BİT sektöründedir.

BT Group, Cloudera, Epam Systems, Ericsson, Formlabs, GE, Huawei, IBM, LogMeIn, Microsoft, NI, Nokia, Oracle, SAP, Siemens, T-Mobile, TATA başlıca şirketlerdir.

Lojistik Sektörü:

Macaristan'ın son derece gelişmiş nakliye altyapısı ve lojistikte köklü bir geçmişe sahip olması sayesinde şirketler, hizmet kalitelerini önemli ölçüde artıracak şekilde yüksek verimlilik ve katma değerden yararlanabilmektedirler. Macaristan, tüm Avrupa'daki en yüksek karayolu yoğunluğuna sahip 4. ülkedir. Budapeşte'den 6 farklı Avrupa başkentine, arabayla sadece birkaç saat içinde ulaşılabilir.

Macaristan Orta ve Doğu Avrupa'da otoyol uzunluğunda 1. sırada, Avrupa'da demiryolu hattı yoğunluğunda ise 6. sırada olup, 1,630 km dünya standartlarında karayolu ağına sahiptir. İlave olarak + 429 km.'lik yol ise yapım aşamasındadır. 2025 yılına kadar bu amaçla ayrılan bütçe 7,7 milyar avrodur.

Macaristan'da Budapeşte Havalimanı'ndan 49 havayolu ile 153 direkt uçuş gerçekleştirilmektedir. Son 2 yılda Macaristan'dan direkt uçuş başlatılan şehirler ise şu şekildedir: New York, Chicago, Philadelphia, Seul, Şanghay, Xi'an, Chongqing, Chengdu.

Macaristan öte yandan Budapeşte Havalimanının Orta ve Doğu Avrupa'nın kargo geçidi olmasını hedeflemekte olup, bu çerçevede Kasım 2019'da yeni hava kargo taşımacılığı merkezi BUD Cargo City'yi açmıştır. Budapeşte BUD Havalimanı'nda 50 milyon €'luk yatırım ile 32.800 m2 alanda inşaa edilen tesis ile birlikte hava kargo işlem hacmi artmaktadır. Turkish Cargo Budapeşte Havaalanına uçuş sıklığını artırma kararı almış ve 2020 yılı sonbaharında Doğu Avrupa Ofisini Budapeşte Havalimanı BUD Cargo City'de açmıştır.

Macaristan'ın GSYİH'nin %6'sını oluşturan lojistik sektörü, 300.000'den fazla kişiye istihdam sağlamaktadır. Ülkede 190'dan fazla lojistik & sanayi parkı vardır ve 2 milyon m2 modern depolama alanı bulunmaktadır. Lojistik alanlar ağırlıklı olarak Budapeşte ve çevresinde kümelenmiş olup, lojistik alanının fiyatı 4,20- 4,90 EUR/m2/ay civarındadır.

Macaristan, Avrupa'daki önemli limanlara ve terminallere de doğrudan bağlantılıdır. Bazı ana tren hatları, Macaristan'ı, Batı Avrupa'nın ana limanlarıyla (ör. Hamburg, Bremerhaven, Rotterdam), Adriyatik'ten (Koper, Rijeka, Trieste) ve Karadeniz'den (Constanta) düzenli blok tren hizmetleri ile bağlar. Kuzey Denizi, Adriyatik ve Akdeniz'deki Avrupa limanlarına haftalık 50'den fazla tarifeli konteyner tren seferi gerçekleştirilmektedir.

Demiryolu ağı tüm ülkeyi kapsar ve uluslararası demiryolu ağının ayrılmaz bir parçasıdır, dolayısıyla komşu bölgelerden ve diğer birçok Avrupa ülkesinden uluslararası ekspres trenlerle kolay erişim sağlanmaktadır. Macar demiryolu ağının uzunluğu 7.243 km olup, bunun 1.202 km'si (%16,5) çift yönlü yoldur. Elektrikli demiryolu ağının uzunluğu ise 2.730 km'dir (%37,7). Demiryolu altyapısına yapılan yatırımlar devam etmektedir. Bunun için 2016-2024 yılları için ayrılan bütçe 5,4 milyar avrodur.

Diğer taraftan Macaristan yaklaşık 3 milyar avro değerinde, önemli altyapı yenileme projelerinden biri olan Budapeşte-Belgrad Yüksek Hızlı Tren Projesinin yenilenmesi projesi öne çıkmakta olup, projenin ihalesini Çin-Macar Konsorsiyumu kazanmıştır. Macaristan

Parlamentosu 19 Mayıs 2020 tarihinde Budapeşte-Belgrad demiryolu hattının inşasına ilişkin düzenlemeyi onaylamıştır. Buna göre Macaristan, tahmini 1 trilyon forint (yaklaşık 2,8 milyar avro) maliyetin %15'ini kendi kaynaklarından, %85'ini ise Çin kaynaklı bir krediden finanse edecektir. Hükümet yetkilileri bu proje ile iki şehir arasındaki seyahat süresinin 9 saatten 3 saate düşmesinin beklendiğini, projenin yolcu trafiğinde rahatlatma ve Çin'den Avrupa'ya gelen yük trafiği açısından çok önemli olduğunu, projenin tamamlanması ile Macaristan'ın önemli bir rekabet avantajı elde edeceğini dile getirmişlerdir. 2025 yılında tamamlanması planlanan demiryolu hattının 150 km'lik Macar bölümünün inşaatını Macar Opus Global'i içeren Çin-Macar Konsorsiyumu "CRE Konsorsiyum" gerçekleştirecektir. Yapılan açıklamalara göre söz konusu yeni ağ ile Çin'den gelecek ürünlerin Yunanistan'dan Batı Avrupa'ya taşınması imkânı artacak ve Macaristan'ın Avrupa lojistik ağlarının merkezi olmasına katkı sağlanacaktır. Yeni demiryolu hattının Avrupa ile ticaret yapan firmalarımızın lojistik imkânlarına olumlu bir katkı sağlayacağı değerlendirilmekle birlikte anılan proje bir kez daha göstermiştir ki Çin'in Macaristan pazarında günbegün artan ticari ve ekonomik varlığı daha da güçlenecektir.

Gündemde olan bir diğer hızlı tren projesi ise Macaristan-Slovakya-Polonya Yüksek Hızlı Tren Projesidir. Dışişleri ve Ticaret Bakanı Péter Szijjártó, Macaristan ile Slovakya arasındaki yeni ve en önemli ulaşım projesinin Budapeşte'yi Bratislava üzerinden Varşova'ya bağlayacak olan yüksek hızlı tren hattı olduğunu açıklamıştır. Yüksek hızlı trenin Budapeşte'den Bratislava'ya seyahat süresini 1,5 saate, Varşova'ya ise mevcut 11-12 saatten 5,5 saate düşürmesi beklenmekte olup, Macaristan'da yüksek hızlı demiryolunun Budapeşte'den Mór üzerinden Győr'e bağlanması beklenmektedir. Sn. Szijjártó, bölgede henüz yüksek hızlı demiryolu ağı olmadığı için yatırımın Orta Avrupa'nın ekonomik kalkınmasına yepyeni bir boyut açacağını da sözlerine eklemiştir. NIF Ulusal Altyapı Geliştirme Ltd. yüksek hızlı demiryollarının geliştirilmesi için hazırlanan çalışmayı Temmuz 2020'de hazırlamış ve teslim etmiştir. 2021 yılından itibaren, yasal süreç ve projenin detaylandırılması, lisansların alınması vb. çalışmalar çerçevesinde çok yıllık bir süreç söz konusudur. Akabinde yeterli kaynak sağlanması, arazi edinimi ve inşaat sürecinin birkaç yıl sürmesi, bu nedenle projenin işletmeye alınma yılının en erken 2030 olacağı tahmin edilmektedir. Söz konusu projede Türk şirketlerimizin doğrudan veya Türk-Macar Konsorsiyumu şeklinde yer almasının hem müteahhitlik gelirlerimizin artırılması hem de inşaatla kullanılacak malzemelerin ülkemizden temin edilmesi suretiyle ihracatımızda artış imkânı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

C) Enerji

Macaristan elektrik ve doğalgaz piyasasının liberalleşmesini 2008 yılında tamamlamıştır. Diğer taraftan Macaristan enerjisinin büyük bir bölümünü ithal etmekte olup, bu durumun uzun bir süre daha bu şekilde devam edeceği görülmektedir. Macaristan'ın enerji tüketimi fosil yakıtlara dayanmakta olup birincil enerji tüketiminin yapısına bakıldığında, doğalgazın %31,4, petrol ve petrol ürünlerinin %30,4, nükleer enerjinin %15,8, yanıcı yenilenebilir kaynaklar ve atıkların %10,1, kömür ve kömür ürünlerinin %6,8 pay aldığı görülmektedir. Su ve rüzgâr kaynaklarının payı sırasıyla %0,1 ve %0,2 ile oldukça düşük kalmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının payı giderek artmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde önümüzdeki yıllarda biokütle bazlı enerji üretiminden önemli bir katkı sağlanması

beklenmektedir. Her çeşit organik atıklardan (bitkiler, otlar, yosunlar, algler, gübre ve sanayi atıkları) elde edilen enerji çeşidi olan biokütle bazlı enerji projeleri ve geri dönüşüm projelerinin önemi artmaktadır.

Ayrıca, güneş enerjisi sektörü giderek gelişirken, jeotermal enerji üretiminin de Macaristan'da önümüzdeki yıllarda gelişmeye devam edeceği öngörülmektedir. 2030'da kurulu fotovoltaik kapasitenin 6.000 MW'ı aşması ve 2040'a kadar bunun 12.000 MW'a çıkması beklenmektedir.

Öte yandan Macaristan, 2050'ye kadar net sıfır emisyon hedefini bağlayıcı bir zorunluluk haline getiren yasayı kabul etmiştir. Bu durum, ülkenin enerji ve iklim politikalarında daha geniş bir değişikliğe gideceğinin göstergesi olarak görülmektedir.

Macar Hükümeti iklim politikası önceliklerini gözden geçirerek mevcut Ulusal Enerji Stratejisinin yerini alan ve Macaristan'ın 2030'a kadar olan iklim politikası hedeflerini 2040'a bakışla tanımlayacak yeni bir strateji belgesini kabul etmiştir.

Macaristan 2040'a kadar temiz, akıllı ve uygun fiyatlı enerjiye odaklanırken, enerji bağımsızlığını ve güvenliğini güçlendirmeyi ve karbonsuz enerji üretimini hedeflemektedir.

Macaristan'ın yenilenebilir enerji üretimi artarken, sera gazı emisyonları azalmıştır. 2050 hedefine ulaşmak yolunda Macaristan yenilenebilir ve nükleer enerji kaynaklı elektrik üretimi temel itici güç olarak tanımlanmaktadır.

Macaristan'ın tek nükleer enerji santrali olan PAKS Nükleer Santrali'nin 2 yeni reaktörle genişletilmesi çalışmaları devam etmekte olup, proje Macaristan tarafından stratejik yatırımlar arasında gösterilmektedir. Santral mevcut hali ile Macaristan'ın elektrik üretiminin yaklaşık yarısını karşılamaktadır. 2025-2030 yılları arasında devreye girmesi öngörülen 5. ve 6. ünitelerin ise bu zamana kadar %30 oranında artması beklenen Macaristan'ın elektrik gereksiniminin bahse konu kısmını karşılaması beklenmektedir. 28 Mart 2014'de Macaristan ile Rusya arasında kredi sözleşmesi imzalanmış olup, bu anlaşma kapsamında Rusya'nın Macaristan'ın, PAKS Nükleer Santralinin 5. ve 6. ünitelerinin tasarımı, inşası ve işletmeye alınması için gerekli ekipman işlerini, hizmetlerini ve tedarikini finanse etmek için 12,5 milyar avroluk yatırımın toplam 10 milyar avroluk kısmını düşük faizli krediyle karşılayacağı bilinmektedir. Söz konusu genişletme çalışmaları nedeniyle, reaktör, teknolojik donanım/altyapı haricinde genel inşaat işleri için 350'den fazla alt ihaleye çıkılacağı belirtilmektedir. Firmalarımızın söz konusu ihalelere olan ilgilerinin artması beklenmektedir. PAKS Nükleer Santralinin yenilenmesinin tamamlanmasının ardından 2040 yılına kadar elektrik üretiminde gaz kullanımının 1 milyar metreküpün altına düşmesi planlanmaktadır.

Rusya ile imzalanan sözleşmede öngörülen değişikliklerle Macaristan, proje için kullanılan Rus kredisini başlangıçta planlanan 2026 yerine 2031'de geri ödemeye başlayacaktır. Maliye Bakanlığı, geri ödeme döneminin başlangıç tarihindeki değişikliğin kredinin faiz oranını etkilemeyeceğini belirtmiş, finansmanın yeniden planlanmasının ana nedeni olarak Avrupa Birliği'nin projeye ilgili daha önceki soruşturmalarında yaşanan gecikmeleri göstermiştir. Bakanlık, projenin Macaristan'da güvenli, uygun fiyatlı ve çevre dostu elektrik üretimine önemli katkı sağlayacağını; tesisin iyileştirilmesinin, Hükümetin hanehalkı tüketim ücretlerini

düşürme politikasını sürdürmesini mümkün kılacağını ve projenin aynı zamanda yeni işler yaratacağını ve bölgesel ekonomiyi canlandıracağını da belirtmiştir.

Macaristan'ın en büyük şirketi MOL ise, uzun vadeli stratejisini güncelleyerek fosil yakıt üretiminden uzaklaşmaya ve kimya endüstrisine doğru çeşitliliğe öncelik verdiğini açıklamıştır. MOL, fosil yakıtlara olan talebin azaldığını gözlemlediğini, atık yönetimi ve geri dönüşüm pazarına, karbon yönetimi, geri kazanım ve enerji depolamaya ve ikinci nesil biyoyakıt pazarına girmeyi planladığını açıklamıştır. Önümüzdeki beş yıl içinde MOL, Orta ve Doğu Avrupa'daki dögüsel ekonomide kilit bir oyuncu olmak için düşük karbonlu ve sürdürülebilir projelere 1 milyar dolar yatırım yapmayı planlamaktadır. MOL, Orta ve Doğu Avrupa'da lider bir sürdürülebilir kimyasallar şirketi olmayı hedefleyerek, sonraki işlerinde yakıt üretiminden kimya endüstrisine geçişini hızlandırmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

A) İş Kültürü

Genellikle kültürlerine bağlı bir ülke olan Macaristan'da geleneksel tutum iş kültürüne de yansımış durumdadır. Macar iş insanları için yüz yüze görüşmek esastır. İş görüşmelerindeki hususları yazılı notlarla kayıt altına almayı tercih ederler. Görüşmelerde göz kontağını önemserler. Genellikle el sıkışmayı tercih ederler. İş toplantılarına katılırken, Macarlar normalde geleneksel giyimi tercih etmektedirler. Düzenlilik ve temizlik esastır. Her türlü resmi giyim makul görülmektedir. Kış mevsiminde koyu renkler, yaz aylarında daha açık renkler tercih edilmektedir. Çalışma saatlerinden sonra çoğu Macar iş insanı genellikle daha az resmi olarak giyinmektedir. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli işletmelerde, resmi kıyafet kuralları genellikle yoktur. Gündelik iş kıyafetleri yaygındır.

Macaristan'da, özellikle yabancılarla yapılan toplantılarda dakiklik çok önemlidir. Mümkünse, planlanan toplantıdan yaklaşık 10 dakika önce hazır bulunulması tavsiye edilmektedir. Bununla birlikte, özellikle Budapeşte'de trafik yoğunluğundan dolayı bir gecikme (5-10 dk.) makul görülebilmektedir.

Macarca Macaristan'ın resmi dilidir ve Macarlar için çok değerlidir. Bununla birlikte iş dili İngilizcedir ve çok farklı seviyelerde İngilizce yeteneğine sahip iş insanları mevcuttur. Görüşmelerde bazı Macarca temel ifadelerin kullanılması olumlu bir etki oluşturabilmektedir. (Jo napot kivanok: İyi günler dilerim, Köszönöm szepen: Çok teşekkür ederim. vb.) Macarlar genellikle çekingen olmamakla birlikte ilk görüşmelerde böyle bir izlenim vermektedirler. İş görüşmesi bir iş ortaklığına dönüşürse firma yetkililerini evlerine yemeğe davet edebilirler.

Macar iş insanları Noel sezonu dışında normalde hediye beklemezler. Bununla birlikte, zorunlu olmamakla birlikte küçük kurumsal hediyeler (örneğin, firmanın logosuyla kazınmış kalemler veya günlükler) veya ülkelerini temsil eden bir hediyelik eşya (el işçiliği ürünler, porselen vb.) kabul edilebilir. Macar iş insanı ev yemeğine davet etti ise çiçek, çikolata vb. küçük hediyeler ile gidilmesi uygun görülmektedir.

B) Para Kullanımı (kredi kartı, çek dahil)

Macar para birimi Forint 1996'da konvertibl hale getirilmiş ve dövizle işlemlerin liberalleştirilmesi süreci 2001'de tamamlanmıştır. 2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan'da avro yerine forint kullanılmaktadır.

Macaristan Bankalar Birliği 17 Şubat 1989'da kurulmuş olup, üyeleri Macaristan'da kayıtlı olup faaliyet gösteren bankalardan oluşmaktadır. 40'dan fazla üyesi vardır.

Nakit kullanımı hala ağırlıklı yöntemlerden biri iken, elektronik ödeme ve kart kullanımı günden güne artış göstermektedir. 1 Temmuz 2019'da başlayan bir sitemle Macaristan Merkez Bankası, yerli (HUF cinsinden) anlık ödeme çözümünü uygulamak için bir proje başlatmıştır. Yeni ödeme sistemi 24/7/365 temelinde Macar ödeme hesapları arasında saniyeler içinde ödeme yapmaya imkân vermektedir.

C) Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Macaristan'a seyahat etmeyi planlayan Umuma Mahsus (Bordo) pasaport hamili Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ülkeye giriş yapabilmek için Macaristan vizesi başvurusu yapmak zorundadırlar. Macaristan Devleti Schengen Bölgesine üye ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Hususi (Yeşil) Pasaport, Diplomatik (Siyah) Pasaport veya Hizmet (Gri) Pasaportu hamili kişiler, 180 gün içerisinde 90 günü aşmayan seyahatleri için Macaristan vizesi işlemlerine tabi değildirler. Macaristan Konsolosluğu, kısa süreli (90 güne kadar olan) seyahatlere ilişkin Macaristan vizesi başvurularını doğrudan kabul etmemektedir. Kısa süreli Macaristan Vizesi başvurusunda bulunacak kişiler, vize başvurularını konsolosluk tarafından yetkilendirilmiş kurumlara ve Vize Merkezleri ile Turizm/Seyahat Acentelerine yapabilmektedir.

Macaristan Ankara Büyükelçiliği 10 Kasım 2017 tarihinden itibaren AS Visa Solutions Vize Başvuru Merkezi ile işbirliğine başlamıştır. Bu tarihten itibaren Macaristan'a gitmek isteyenler vize başvurularını AS Visa Solutions Vize Başvuru Merkezinden yapmaktadır.

AS Visa Solutions Vize Başvuru Merkezi Adresi: Cinnah caddesi 98/1 Çankaya, Ankara

Vize ile ilgili genel prosedür ve evrak listesi için AS Visa Solutions <https://www.as-visa.com/#> adresi ziyaret edilmelidir. Schengen vize başvuruları için gerekli randevu bu adresten alınabilmektedir.

Aşağıda sunulan vize çeşitleri ile ilgili tüm bilgiler Macaristan Başkonsolosluğu web sitesinden edinilmiş olup, vize başvurusu yapılmadan önce, belirtilen web sitelerinden güncel bilgilerin kontrol edilmesi önem arz etmektedir.

Macaristan Büyükelçiliği –Ankara: <https://ankara.mfa.gov.hu/tur/page/vize-islemleri>

Macaristan Başkonsolosluğu-İstanbul: <https://isztambul.mfa.gov.hu/tur/page/vizum-eljaras>

SCHENGEN VİZESİ:

2 Şubat 2020 Tarihi İtibarıyla Geçerli Yeni Schengen Kuralları

Başvurunun teslimi hakkında:

Başvurular seyahat tarihinden en fazla 6 ay veya (hafta sonları da dahil olmak üzere) en az 15 gün önce teslim edilebilir. Başvuru tarihinden itibaren seyahat tarihine 15 günden daha az bir zaman varsa başvurular kabul edilemez.

İstisnai acil durumlarda konsolos, seyahat tarihine 15 günden az bir zaman kaldıysa bile başvurunun teslimine izin verebilir. Başvurular genelde bir hafta içinde sonuçlanır. Vize Kurallarına göre karar alma süresi 15 takvim günüdür; en fazla 45 takvim gününe kadar uzatılabilir.

Vize ücreti hakkında:

2 Şubat 2020 tarihi itibarı ile vize ücretleri değişmiştir:

Vize türü	Yeni ücret
Schengen vizesi	80 EUR

Schengen vizesi 6-12 yaş arası için 40 EUR*

Schengen vizesi 0-6 yaş arası için Ücretsiz

*12 yaşın altındaki Türk vatandaşları için seyahat hedefi Macaristan ise ücretsizdir (istikamet Portekiz veya Slovenya ise 40 EUR'dur)

VIP başvuruları hakkında:

VIP başvurusu için "seyahatin acil bir nedeni bulunuyor" demektir. Yeni Schengen kurallarına göre turistik amaçla acil bir nedenle seyahat edilemez. Turistik amaçlı başvurular VIP olarak kabul edilemez. VIP başvuruların amacı *spor, konferans, sağlık, ticaret* (sadece yüksek öncelikli şirketler) veya istisnai durumlarda (örneğin bir yakının hastalanması durumunda) *ziyaret* olabilir. Şoförlerin ve pilotların başvuruları da VIP olarak kabul edilemez.

Vize başvuru formları:

Türkçe: </asset/view/118628/TRSchengen Visa Application form February 2020 final.pdf>

İngilizce: https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/5/0b/82000/kerelemnyomtatvany_ENG.pdf

Macarca: https://konzulizsolgalat.kormany.hu/download/4/0b/82000/kerelemnyomtatvany_HUN.pdf

Schengen Vizesi İçin Gerekli Dokümanlar:

C Tipi vize başvuruları aşağıda adresleri bulunan AS Visa ofislerinden yapılabilmektedir.

Ankara: Aziziye Mahallesi Cinnah Caddesi No: 98/1 Çankaya / ANKARA

İstanbul: Ergenekon Mahallesi Cumhuriyet Caddesi Fransız Hastanesi Sokağı No: 5/ 1-2-3-4-5-6 Harbiye Şişli / ISTANBUL

AS Visa ofislerine aşağıda bulunan callcenter ve fax numaralarının yanısıra, e-mail adresi üzerinden ulaşılabilir:

Telefon: 0212 245 95 95

Faks: 0212 245 94 94

E-posta: info@as-visa.com

İstanbul'dan başvuran kişi ile mülakat gerekmesi durumunda, Başkonsolosluk binasında mülakat yapılmaktadır. (Macaristan Başkonsolosluğu İstanbul adresi: POLAT OFIS B Blok, İmrahor Cad. Yankı Sokak No: 27 Gürsel Mah., Kağıthane – 34400 ISTANBUL)

Schengen Vizesi, Üye Ülkelerden biri tarafından düzenlenmiş, Üye Ülkelerin topraklarında, sınırdan ilk geçilen tarihi takiben, **herhangi altı ay süresince üç ayı geçmeyen süre içerisinde** kalmaya ya da ülke üzerinden transit geçmeye izin veren bir **yetkidir**. Schengen Vizesi, **Schengen Bölgesine otomatik giriş izni verildiği anlamına gelmemektedir**. Gümrük kontrollerinde, giriş koşulları ve Üye Ülkelerde planlanan kalış tekrar sorgulanabilir.

- **BAŞVURU FORMU:** Başvuru formu eksiksiz doldurulmalı, okunabilir olmalı ve **37. sayfa ile son sayfadaki imza bölümü, pasaport sahibi tarafından imzalanmalıdır**. Ev ve e-mail adresleri 17. maddeye yazılmalı, cep telefonu numarası başvuran kişiye ait olmalıdır.

Başvuru formları mavi, siyah kalemle ya da bilgisayarda doldurulabilir. **Başvuru sahibinin 18 yaşın altında olması durumunda, imzaların her iki ebeveyn tarafından atılması gerekir.**

- **İKİ ADET BİOMETRİK FOTOĞRAF:** Fotoğrafların son 6 ay içerisinde çekilmiş olması, yüzün objektife direkt olarak bakması, yüzün, kulakların ve alnın görünür olması, fon renginin beyaz ve fotoğrafların 35 mm x 45 mm ölçülerinde olması gerekir.
- **SEYAHAT SAĞLIK SİGORTASI POLİÇESİ:** Sigorta tüm Schengen ülkelerinde geçerli olmalı ve öngörülen minimum transit ve kalış süresini kapsamalıdır. Minimum poliçe kapsamı 30.000 € olmalı ve minimum seyahat süresini kapsamalıdır.
- *Not:* Seyahat sağlık sigortası poliçesi başvuru merkezinde yaptırılabilir.
- **PASAPORT FOTOKOPILERİ:** İşlem görmüş tüm pasaport sayfalarının tam sayfa fotokopileri ile birlikte, kimlik bilgilerini içeren sayfaların tam sayfa fotokopileri gereklidir.

Pasaportun geçerlilik süresi, Üye Ülkelerin topraklarından ayrılmanın planlandığı tarihten itibaren en az 90 gün olmalı, pasaport en az iki boş sayfa içermeli ve son 10 yıl içerisinde düzenlenmiş olmalıdır.

- *Not*:* Eğer varsa, son 3 yıl içerisinde alınmış Schengen, İngiltere, Amerika vizelerinin fotokopileri de gereklidir.
- *Not**:* Birlikte seyahat edilecek kişilerin pasaport ve vize fotokopileri de gereklidir. Birlikte seyahat edilen kişinin yeşil pasaportu olması durumunda, pasaportun kişisel bilgileri içeren sayfasının fotokopisi yeterli olacaktır.
- **SÜRESİ DOLAN SON PASAPORT.**
- **İŞVERENİN İZİN YAZISI:** Belgenin mutlaka başvuranın şirketinden, çalışanın seyahat tarihlerini ve bu tarihlerde izinli olacağını belirtecek şekilde antetli kağıda basılarak işvereni tarafından imzalanmış ve kaşelenmiş olarak alınmış olması gerekir. **Maaş bordrosu orijinal olmalı**, son 3 aya ait ve mutlaka şirket yetkilileri tarafından imzalanmış ve damgalanmış olmalıdır. Dilekçe Türkçe, İngilizce ya da Macarca yazılmış olabilir.
- **ORJİNAL KİŞİSEL BANKA HESAP ÖZETİ:** Son 3 ayın hesap hareketlerini gösteren banka hesap özeti, başvurunun 1 hafta öncesinde bankadan alınmalı ve belge banka yetkilisi tarafından imzalanmış ve damgalanmış olmalıdır. Banka hesap özeti dökümü internetten alınmış olsa dahi, mutlaka banka yetkilisince imzalanmış ve damgalanmış olmalıdır. Kişi çalıştığı şirketin sahibi ise, şirketin hesap özeti ile başvurabilir. (Hesapta seyahati finanse edebilecek yeterli meblağ bulunmalıdır).
- *Not:* Başvuru sahipleri, banka hesap özeti yanısıra ayrıca kredi kartı dekontlarının fotokopilerini de ekleyebilirler. (Kredi kartı dekontunu eklemek mecburi değildir)
- **ŞİRKET DOKÜMANLARI:** Faaliyet belgesi (son 6 ay içerisinde alınmış olmalıdır). Ticaret sicil gazetesi (Unvan ve şirket ortakları net bir şekilde belirtilmiş olmalıdır). Vergi levhası (Güncel olmalıdır. Kapanan vergi dönemleri işlenmiş olmalıdır). İmza sirküleri (Şirket yetkilisinin bulunduğu veya şirket yetkilisi tarafından vekalet verilmiş ise, imza sirkülerine ek olarak vekalet ve vekalet verilen kişinin imza beyannamesi gerekmektedir.)
- **SPONSOR MEKTUBU:** Seyahat masrafları bir aile üyesi tarafından karşılanacak ise, seyahat edecek olan kişilerin arasındaki ilişki kanıtlanmalıdır.

- *Not:* Seyahat masrafları eş tarafından karşılanacak ise, evlilik cüzdanı gereklidir.
- **EVLİLİK CÜZDANININ KOPYASI:** Seyahat masrafları eşlerden biri tarafından karşılanacak ise ya da soyadlarında değişiklik var ise verilmelidir.
- **İKAMETGÂH BELGESİ:** Yabancıların vize başvurusu yapabilmeleri için, mutlaka geçerli bir ikametgâh belgeleri bulunmalıdır.
- **ÖĞRENCİ BELGESİ:** Okuldan alınmış ve güncel olmalıdır. *Not:* Öğrenci kartı geçersizdir.

Vize işlemleri ne kadar sürer? Vize işlemleri 15 iş günü sürmektedir. Özellikle detaylı inceleme gerektiren özel durumlarda bu süre 30 iş gününe kadar uzayabilmektedir. İstisnai olarak, ek belgelerin gerektiği durumlarda, bu süre maksimum 60 iş gününe kadar uzayabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları için acil işlem yoktur. Acil işlem sadece Avrupa Birliği ile vize kolaylaştırma anlaşması bulunan ülkelerin vatandaşları için bulunmaktadır.

İTİRAZ (TEMYİZ): Vize reddinin nedeni, yayınlanmış olan red formu kullanılarak konsolos tarafından bildirilir. Form Macarca dilindedir ancak İngilizce ve Türkçe versiyonları da başvuru sahibine sağlanmıştır. Başvuru sahiplerinin olumsuz bir karara itiraz etme (temyiz) hakkı bulunmaktadır. İtirazlar şahsi olarak, red kararının alındığı günden itibaren 8 takvim günü içerisinde Macaristan Başkonsolosluğu İstanbul'da yapılabilir. Sadece randevu ile (**randevular buradan alınabilir: ifr.mfa.gov.hu**) İtiraz işlemlerinin ücreti 30 Euro'dur ve bu tutarın ödemesi itirazla aynı anda yapılabilir. İtiraz işlemleri, başvuru tarihinden itibaren 15 takvim günü sürmektedir (bu süre, özellikle ek belgelerin gerekmesi gibi özel durumunda uzayabilir). İtiraz değerlendirmesi, itiraz kararının teslim alındığı 3 gün içerisinde ilgili Macar Mahkemesinde yargıya tabi olabilir. Red durumunda istenildiği zaman yeni bir başvuruda bulunulabilir ancak bu durumda vize bedelinin tekrar ödenmesi gerekir.

İŞ ZİYARETİ AMAÇLI SCHENGEN VİZESİ BAŞVURUSU İÇİN GEREKLİ EVRAK LİSTESİ:

- Uçuş / seyahat rezervasyonları ya da hedeflenen ulaşımaya ait diğer belgeler: Rezervasyon(lar) – Otobüs, Tren, Uçak, Taşıt, Feribot vs.- PNR (rezervasyon numarası) ya da bilet numarası, yolcuların isimleri ve seyahat tarihlerini içermelidir. Birden fazla ülkeye seyahat etme durumunda, şehir/ülke transferleri mutlaka gösterilmeli ya da dilekçede belirtilmelidir.
- Geçim belgesi: Örneğin, son 3 aydaki hesap hacmini içeren banka hesap dökümü ve – son 3 aya ait maaş belgesi gibi düzenli gelirin belgesi (ya da benzeri).
- Aşağıdaki dokümanlar kategorilerine göre sunulmalıdır:
- Başvuru sahibi çalışan ise – işvereninden mektup, faaliyet belgesi ve/veya izin onayı, son üç aya ait ücret pusulası.
- SGK (sosyal güvenlik) sicil belgesi ve SGK hizmet dökümü.
- Başvuru sahibi çiftçi ise – Tarım odası tarafından verilmiş çiftçi belgesi.
- Başvuru sahibi özel bir firmada çalışan ya da firma sahibi ise: ticaret odasındaki şirket kaydı ve ticaret sicil kaydı bülteninin kopyası.
- Vergi ödeme tablosu.
- Başvuru sahibi emekli ise: Emeklilik maaşı belgesi (banka hesap dökümü ya da emekli defteri)

- Sponsorluk ve/veya konaklama belgesi.
- Davetiye ve/veya ulusal mevzuata göre garanti (Not: Üye Ülkelerin büyükelçilik ve Başkonsolosluklarının web sitelerinde konuyla ilgili daha detaylı bilgi ve indirilebilir formların linkleri bulunmaktadır.
- Macaristan'daki şirket tarafından seyahat edenin adına düzenlenmiş, seyahat edecek olan kişinin ve seyahatin bilgilerini içeren, antetli davetiye mektubu gereklidir. Orijinal davetiye imzalı ve ıslak kaşeli olmalıdır.
- Fuar katılım için giriş kartı ya da katılımı ilgili dokümanlar.
- Fuar giriş kartını ya da fuarı düzenleyen firma tarafından, seyahat edecek kişi adına düzenlenmiş, seyahatin detaylarını içeren davetiye mektubu.

D) Resmî Tatiller (milli gün vb) ve Mesai Saatleri

Macaristan'daki resmi tatil günleri 2021 yılı için şu şekildedir:

1 Ocak-Yılbaşı, 15 Mart- 1848 Devrimi, 2-5 Nisan Paskalya, 1 Mayıs İşçi Bayramı, 24 Mayıs-Pentekost, 20 Ağustos-Aziz Stephen Günü, 23 Ekim-Ulusal Bayram, 1 Kasım-Azizler Günü ve 24-26 Aralık-Noel Tatili.

Düzenli çalışma saatleri, pazartesten cumaya haftada 40 saattir. Çalışma süresi koşulları (örneğin tavan) ve fazla mesai için ekstra ödeme kesin bir şekilde kanunla düzenlenmektedir. Bu çerçevede Macaristan, fazla mesai saatlerinin artırılmasına yönelik olarak kanun değişikliği yapmış, 12 Aralık 2018 tarihinde yasalaşarak 1 Ocak 2019 itibarıyla yürürlüğe giren İş Kanunu Değişikliği (Act CXVI of 2018 (XII.12) labour code) ile yıllık 250 saat olan fazla mesai süresi 400 saate çıkarılmıştır.

Yıllık ücretli tatil günleri 20 işgünü olup, en fazla 30 gün olmak üzere bu süre çalışanların yaş kategorilerine göre artmaktadır.

E) Yerel Saat

Macaristan, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

A) Şirket Türleri (Temsilcilik Ofisi, Yabancı Şubesi, Ticari Acenta dahil)

1988 tarihli “Macaristan Şirketler Yasası”, AB mevzuatına uyum sağlamak üzere önce 1997 yılında büyük ölçüde değiştirilmiş, ardından da söz konusu yasada 2006 yılında kapsamlı bir değişikliğe gidilmiş ve bugünkü (Act IV of 2006 on Business Associations) halini almıştır. 2006 yılında yapılan güncellemede, Yasa büyük ölçüde AB üyesi ülkelerde geçerli mevzuat ile paralel hale getirilmiştir.

Yürürlükte bulunan Yasa’ya göre, Macaristan’da yerli veya yabancı uyruklu tüm gerçek ve tüzel kişilikler, herhangi bir ön izne gerek kalmadan Macaristan’da şirket kurma hakkına sahiptirler. Bu konudaki tek koşul, kurulacak şirketin merkezinin Macaristan olmasıdır. Mevcut haliyle yasada 4 ana şirket türü tanımlanmaktadır. Bunlar;

- Limited Şirket (Private Limited Liability Company, Korlátolt Felelősségű Társaság - Kft.)
- Genel Ortaklık (Unlimited Partnership, Közkereseti Társaság- Kkt.)
- Limitli Ortaklık (Limited Partnership, Betéti Társaság -Bt.)
- Anonim Şirket (Company Limited by Shares),
  - Részvénytársaság - Rt., (Genel)
  - Zártkörűen Működő Részvénytársaság, “Zrt.” (Özel sektöre ait)
  - Nyilvánosan Működő Részvénytársaság, “Nyrt.” (Kamuya ait)

Temel olarak, söz konusu firma çeşitleri arasındaki farkı, üstlenilen mali sorumluluğun ölçüsü belirlemektedir. Macaristan’da iş yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiliğe sahip yabancılar, bu şirket türlerini, herhangi bir sınırlamaya maruz kalmadan, kurma veya kurulu bir şirkete ortak olma hakkına sahiptirler.

Ancak, özel izin gerektiren alanlarda, şirketin kurulabilmesi için önce bu iznin alınması şarttır. Ayrıca, Macar kanunlarına göre, bazı alanlarda ancak belirli şirket türleri faaliyet gösterebilir. Örnek vermek gerekirse, bankacılık yapabilmek için şirketin mutlaka Anonim Şirket (Nyrt veya Zrt) şeklinde kurulması şartı aranmaktadır.

Macaristan’da kurulacak bazı tür şirketler için “minimum sermaye gerekliliği” aranmakta olup, bu limit, Limited Şirketler (Kft.) için 3 milyon forint, Kamuya Açık Anonim Şirketler (Nyrt.) için 20 milyon forint, Özel Anonim Şirketler (Zrt.) için ise 5 milyon forinttir. Diğer şirket türleri için ise böyle bir minimum sermaye limiti bulunmamaktadır.

Tablo : Şirketler İçin Minimum Sermaye Gerekliliği

Şirket Türleri	Minumum Sermaye (Forint, HUF)
Kamuya ait Anonim şirketler (Nyrt.)	20,000,000
Özel sektöre ait Anonim şirketler (Zrt.)	5,000,000
Tüzel kişiliğe sahip diğer şirketler (Kft.)	3,000,000
Tüzel kişiliği olmayan şirketler (Kkt. ve Bt.)	Gerekli değil
Yabancı bir şirketin bürosu	
Temsilcilik Ofisi	

Ayrıca, Eylül 2007'den bu yana, bu sermayenin tamamı "nakdi" veya "aynı" olabilmektedir. Nakdi sermaye %30'dan az olmamalıdır. Tescil Mahkemesi, ibraz edilen bütün dokümanları aldığını yazılı olarak beyan eder. Yeni şirketin sosyal sigorta numarası, vergi numarası ve istatistik numarası da Mahkeme'deki diğer bir bölüm tarafından verilmektedir.

Limited Şirket (Kft.)

Yukarıda sayılan şirket türleri arasında, küçük ve orta ölçekli yerli ve yabancı girişimcilerin en çok tercih ettikleri şirket türü, Macarca kısaltması Kft. olan ve Türkiye'deki limited şirkete tekabül eden şirket türüdür. Bu şirket türü, görece olarak az sayıda ortağın olduğu ve her bir ortağın şirketin faaliyetlerine aktif olarak katıldığı durumlarda daha çok tercih edilen bir şirket türü olup, ortaklar şirketin yükümlülüklerini şirketteki payları kadar paylaşmaktadırlar. Bu türden şirketler, tek kişi tarafından da kurulabilmekte olup, yasal olarak sermayesinin en az 3.000.000 forint olması gerekmektedir. Bu sermaye miktarının, nakdi veya aynı olarak ödenmesi mümkündür.

Öte yandan, şirketin tek ortaklı bir şirket olarak kurulması veya sermayenin tamamının aynı biçimde ödenecek olması durumlarında, şirket sermayesinin tamamının şirketin kayıt ettirilmesi için yapılacak başvurudan önce ödenmesi koşulu aranmaktadır. Eğer şirketin birden fazla ortağı varsa ve şirketin sermayesinin hepsi aynı olarak ödenmeyecekse, bu durumda şirket sermayesinin %50'sinin (ya da sermayenin en az 250 bin forintlik kısmının) başvurudan önce açılacak banka hesabına yatırılması gerekmektedir. Sermayenin geri kalan kısmı ise, tescilden sonra geçen 1 yıllık süre içinde ödenmek durumundadır.

Şirketin en üst karar alma birimi, "ortaklar toplantısı" olup, bu toplantının en az yılda 1 defa yapılması koşulu bulunmaktadır. Bu toplantıda karar alınabilmesi için ise, kuruluş sözleşmesinde aykırı bir madde yoksa şirket hisselerinin en az %51'ine sahip olan ortakların toplantıda hazır bulunması gerekmektedir. Şirketin günlük işleri bu amaçla görevlendirilecek müdür tarafından yürütülebilmektedir. (Şirket Müdürü şirketin ortaklarından birisi de olabilir.) Ayrıca, bu tür şirketler, eğer sermayesi 50 milyon forintten fazla değilse veya istihdam ettiği işgücü sayısı 200'ü aşmıyorsa, "denetleme kurulu" belirlemek zorunda değildirler.

Anonim Şirket (Nyrt. veya Zrt.)

Bu şirket türü, yasa da en fazla düzenleme getirilen şirket türü olup, Türkiye'deki anonim şirketlere benzemektedir. Bu şirket türü, görece olarak sermayenin büyük ve çok sayıda ortağın olduğu durumlarda daha fazla tercih edilmektedir. Bununla birlikte, bu şirket türünün tek kişi tarafından kurulması da mümkündür. Bu tür şirketlerin genel kısaltması Rt. iken, hisselerinin tamamı veya bir kısmı halka arz edilen kamu şirketleri Nyrt. (Nyilvánosan Működő Részvénytársaság) olarak adlandırılmakta, özel şahıslar tarafından kurulan ve hisseleri kamuya açık olmayan şirketler ise Zrt. (Zártkörűen Működő Részvénytársaság) olarak tanımlanmaktadır.

Öte yandan, minimum sermaye miktarı, Nyrt. şeklindeki şirketlerde 20 milyon HUF, Zrt. türü şirketlerde ise 5 milyon HUF olarak belirlenmiştir. Bu şirket türünde, normal, ayrıcalıklı vb.

çalışanlar için çeşitli şekillerde hisse türleri olabilmektedir. Her bir hisse, hisse sahibinin şirketteki hak ve sorumluluğunu temsil etmektedir. Şirketin en üst karar alma merci “hissedarlar toplantısı” olup, bu toplantıda şirket hakkında stratejik kararlar alınmaktadır. Ayrıca, bu tür şirketler, günlük işleri yürütmekle yetkili bir “yönetim kurulu” ile bir “denetleme kurulu” ve “murakıp” tayin etmek zorundadırlar. Son olarak, bu şirket türü, tüm diğer şirket türleri arasında hisse senedi çıkarma yetkisine sahip olan tek şirket türü olması açısından da farklılık göstermektedir.

Genel Ortaklık (Kkt.)

Bu şirket türünün kurulabilmesi için en az 2 ortağın olması koşulu aranmakta olup, bu ortaklar şirketteki paylarına bakılmaksızın, sınırsız olarak şirketin borç ve yükümlülüklerinin tamamını üstlenmektedirler. Ayrıca, diğer şirket türlerinde kurulmuş olan şirketler de, bu tür şirketin ortağı olabilirler. Bu tür şirketlerde, ortakların şirketin faaliyetlerine aktif bir biçimde katılması ve yürütmesi koşulu aranmaktadır. Eğer şirketin istihdam ettiği işgücü sayısı 200’ü aşıyorsa bu durumda şirket tarafından bir “denetleme kurulu” atanması zorunluluğu bulunmaktadır.

Limitli Ortaklık (Bt.)

Bu şirket türünün kurulabilmesi için en az 2 ortağın olması koşulu aranmakta olup, ortaklarından birisinin sınırsız, diğerinin ise ortaklığı ile sınırlı yükümlülük ve sorumluluğu bulunmaktadır. Şirketi yönetme ve 3. taraflarla iş yapmaya sadece sınırsız sorumluluğa sahip olan ortak yetkilidir. Kar dağıtımı ise, ortakların hisselerine göre yapılmakta olup, tarafların karar vermesi durumunda bunda değişikliğe gidilebilmektedir.

Ancak, herhangi bir ortağın kar dağıtımından tamamen çıkarılması mümkün değildir. Ayrıca, eğer şirketin istihdam ettiği işgücü sayısı 200’ü aşıyorsa bu durumda şirket tarafından bir “denetleme kurulu” atanması zorunluluğu bulunmaktadır.

Diğer

Macaristan’da iş yapmak isteyen yabancı yatırımcıların kurabileceği 2 ayrı ortaklık türü daha mevcuttur.

Temsilcilik Ofisi

Bunlardan ilki “Temsilcilik Ofisi” olup, bu yolla kurulan Ofis, ana firma adına Macaristan’da temel olarak ürünlerin pazarlanması konusunda çalışmalar yapabilmekte, bunların dışında faaliyetlerde bulunması mümkün olmamaktadır. Bu tür ofisler, Macaristan’da yatırım yapmak isteyen ancak bu yatırımı yapmadan önce pazarın koşullarına ve ürünlerine karşı talebi görmek isteyen firmalar için ideal bir yöntem olmaktadır. Temsilcilikler kendi isimleri adına iş bağlantıları yapamadıklarından gerek kurumlar gerek gelir vergisi ödemekle yükümlü olmadıkları gibi Muhasebe Kanunu’nun hükümlerine de uymak zorunda değildirler.

Şube Açma

Macaristan’da yabancı firma için iş yapma tekniklerinden bir diğeri ise, bir “Şube-Büro” açılmasıdır. Bu Şube, temsilcilik ofisinin aksine, ana firmanın temel iştiğal alanına giren

faaliyetleri yapma yetkisine sahip olmaktadır. Şubeler de yukarıda tanımlanan firma tipleri gibi Tescil Mahkemesi'ne, merkezi ve yerel vergi kurumlarına kaydettirilmelidir.

Söz konusu şubelerde istihdam edilecek yabancı ve Macar çalışanlar, ortak girişimin yabancı sahibi ile iş sözleşmesi yaparlar. Muhasebe tutma esasları Macar firmalarınınki ile aynıdır. Macaristan'da kayıtlı bir muhasebe şirketini bu konuda yetkilendirmelidirler. Söz konusu şubeler yıllık mali bildirimlerde bulunmalı ve vergi raporları hazırlamalıdır. Şubeler kurumlar vergisi ödemekle yükümlü olup, gelir vergisi ödemekle yükümlü değildir.

Tüm bu firma türleri arasında, sadece Limited (Kft.) ve Anonim Şirket (Nyrt. ve Zrt.) "tüzel kişiliğe" sahip olup, diğerlerinin tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Bununla birlikte, tüm şirket türlerinin kendi adlarına iş yapma ve yükümlülük alma konusunda yasal kapasitesi bulunmaktadır.

Şirket Kurma Prosedürü (Başvuru merci, başvuru yapmaya yetkili kişi, istenen evraklar, kuruluş sermayesi vb.)

Macaristan'da firma kurmak için önce firma tipi seçilmeli, adı belirlenmeli ve seçilen ismin başka bir firma adına kayıtlı olup olmadığına Tescil Mahkemesi'nce kontrolünün yapılmasının ardından bir avukat tarafından "**Şirket Kuruluş Belgesi (ŞKB)**" hazırlanmalı ve hazırlanacak bu belge bir avukat, yasal danışman veya bir noter tarafından tasdik edilmelidir. Bu belge hazırlanırken, ilgili Yasa'da bulunan örnek formun kullanılması imkânı da bulunmaktadır.

Şirket Kuruluş Belgesinde;

Şirketin adı, merkezinin adresi, şirket ortaklarının isim, unvan, adres ve anne kızlık isimleri, şirketin faaliyet alanı, sermaye miktarı, şirketin yöneticilerinin isim, adres ve anne kızlık isimleri, ortakların payları, şirket adına imza yetkisine sahip kişilerin isim ve adresleri, eğer atanması gerekiyorsa denetleme kurulu ve murakıba ilişkin bilgiler, eğer belirli bir süre için kurulmuşsa şirketin süresi vb. bazı bilgileri içermesi gerekmektedir. Bu bilgiler, kamuya açık bilgiler olup, şirket ortaklarının, kamuya açık olmasını istemedikleri hususlara ilişkin ayrı bir belge imzalayıp, Macar makamlarına sunması beklenmektedir.

Çabuk ve sorunsuz bir tescil işlemi için şirketlerin aşağıdaki belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir:

- Ana sözleşme veya şirketin kuruluşuna ilişkin belge (Memorandum of Association),
- Yabancı bir ortakla şirket teşkil edildiğine ilişkin sertifikanın aslı ile tasdik edilmiş Macarca tercümesi (gerçek kişilerin pasaport numarası da talep edilmektedir).
- Şirketin bütün ortaklarının ve yöneticilerinin tasdik edilmiş listesi,
- İmza sirküleri (şirket adına imza atabilecek yetkililerin imzası),
- Şirketin kuruluşu sırasında her bir kurucu tarafından yapılan sermaye veya benzeri katkıların miktarının belgelendirilmesi
- Tescil ücretinin ödendiğine ilişkin belge
- Resmi Gazete 'de yayım bedelinin ödendiğine dair belge
- Prosedür gereği yapılan ödentilerin yapıldığına ilişkin belge
- Depozitonun yatırıldığına dair belge
- Tescil için başvuru

Yukarıda belirtilenler çerçevesinde yabancı dildeki bütün dokümanlar Macaristan'da tercüme ve tasdik edilmelidir.

Tescil Mahkemesi şirketlerin kuruluşuna ilişkin olarak kendilerine sunulan belgelerin Macar kanunlarına uygun olup olmadığını araştırmaktadır. Söz konusu Mahkeme, bu tetkiki müteakip, şirketin kaydını yazılı bir kararla teyit etmektedir.

Macar kanunlarına göre, Macaristan'da kurulan tüm şirketlerin "tescil" ettirilmesi, bunun için ise, ŞKB'nin imzalanmasından itibaren 30 gün içinde "Macaristan Tescil Mahkemesi"ne başvurulması gerekmektedir. 1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren, bu başvurunun elektronik ortamda yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

Buna ilişkin Macarca belgelere <http://ceginformacioszolgalat.kormany.hu/> adresinden ulaşılması mümkündür. Basitleştirilmiş elektronik başvuru olarak adlandırılan bu yöntem kullanıldığında hem başvuru maliyeti aşağıya çekilmekte hem de başvurunun onaylanması süresini 30 günden 7 güne indirebilmektedirler. Eğer kanun gereği, şirketin kuruluşu herhangi bir ön izin gerektiriyorsa (banka kuruluşu vb.), bu durumda, bu belgenin de başvuruya eklenmesi gerekmektedir. Başvuru yapıldığı andan itibaren, başvuru kabul ya da ret edilene kadar geçen sürede şirket faaliyetlerine başlayabilmektedir.

Eğer normal yollardan başvuru yapılmışsa, Tescil Mahkemesi, kendisine başvuru yapıldıktan sonra en geç 30 gün içinde bir karar vermek zorundadır. Eğer mahkeme bu süreler içinde olumlu ya da olumsuz bir karara varamazsa, bu durumda yukarıda belirtilen süreleri takip eden 9. gün sonunda firmanın otomatik olarak tescil edildiği kabul edilir. Temsilcilik ve Büroların da Mahkemeye kayıt olma zorunluluğu bulunmaktadır.

Tescil Mahkemesine kayıt olan şirket aynı zamanda, yerel belediyelere, Devlet Vergi Ofisi, Merkezi İstatistik Ofisi ve Sosyal Güvenlik Otoritesi'ne de kayıt olmak zorundadır.

Limited Şirket (Kft.), Genel Ortaklık (Kkt.) ve Limitli Ortaklık (Bt.) şirket türlerine göre alınan kayıt ücretleri 16 Mart 2017 tarihi itibarıyla kaldırılmış olup, Özel Sektöre Ait Anonim Şirketler (Zrt.) için kayıt ücreti 50,000 HUF'tur.

B) Sigorta

Macaristan Sosyal Güvenlik Sistemi:

Macaristan'da tüm çalışanlar maaşlarından otomatik olarak düşen yerel ve federal gelir vergilerini öderler ve ayrıca Ulusal Sağlık Sigortası Fonu'na da ek bir ücret öderler. İşverenlerin de HIF'e belli bir yüzde ödemeleri gerekmektedir.

Macaristan'da Ulusal Sağlık Sigorta Fonu (HIF) - The Országos Egészségpénztár Penztar (OEP) kamu hastanelerinde çok çeşitli tedavilere erişim imkanı sağlamaktadır. Ulusal Sağlık Sigorta Fonu (HIF) toplanan vergilerle ve devletin sağladığı katkı ile finanse edilmektedir. Ancak sadece HIF (OEP)'e kayıtlı olan doktor/hastanelerden ücretsiz tedavi alınabilmektedir.

Macaristan'da ikamet eden, çalışan, okuyan yabancılar, mülteciler ve bakmakla yükümlü oldukları kişiler de HIF kapsamındadır ve kendilerine Ulusal Sağlık Sigortası tarafından bir **Ulusal Sağlık Sigortası Kartı (TAJ kártya)** ve **Sağlık Sigortası Numarası (TAJ szám)** verilir.

Macaristan'da kamu sağlık sisteminin yanında, özel sağlık sistemi de vardır. Ancak özel sağlık giderlerinin tamamını hastanın bizzat kendisi tedaviden önce nakit öder ya da yine tedaviden önce sigorta numarasını ibraz eder. Devlet hiçbir biçimde katkıda bulunmamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında İmzalanan "Sosyal Güvenlik Anlaşması":

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında yapılan "Sosyal Güvenlik Anlaşması" 1 Nisan 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

Türk bir çalışan, "Türkiye'de yerleşik ve Macaristan'da iş yapmakta olan bir Türk şirketi" tarafından istihdam edildiyse, sosyal güvenlik katkı paylarını / vergilerini Macaristan'da ödemeye gerek olmayacaktır, zira Türkiye'nin Sosyal Güvenlik Sistemine tabi olacaktır. Sadece kişisel gelir vergisini ödeyecektir. Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından verilen "TR / HU 101 Sertifikası" ile Macar Sağlık Sistemini kullanma hakkına sahiptir (iki dilli bir formdur, bu yüzden çevirmeye gerek yoktur- AB'de A1 adlı forma benzer). Çalışan, sağlık hizmetlerini kullanması durumunda Hastanelerde göstermek için bu TR / HU 101 Sertifikasını yanına almak zorundadır. Hastanelerde sadece acil servisler ücretsizdir. Önceden ödemek zorunda olduğu diğer hizmetler olması durumunda, faturayı saklaması halinde ödeme için Sosyal Güvenlik Kurumuna başvurabilecektir.

Ancak, bir Macar şirketi tarafından istihdam edilen çalışanlar Türk Sosyal Güvenlik Sisteminden çıkması halinde Ulusal Sağlık Sigortası Kartı (TAJ kártya) almaya hak kazanabilirler. Zira, Macaristan Sosyal Güvenlik Kurumu, çalışanın Türk Sosyal Güvenlik Sistemi kapsamında olmadığını ispatlaması halinde TAJ Kartını vermektedir.

C) Bankacılık Sektörü/Mevzuatı

Macaristan AB üyesi olmakla birlikte EuroZone dışındadır. Başbakan Viktor Orbán ilk olarak 2011'de Macaristan'ın henüz Euro için hazır olmadığını ve 2020'den önce de kabul etmeyeceklerini ilan etmiştir. 2013'te ise Macaristan'da kişi başına düşen GSYİH'nın, Euro Bölgesi ortalamasının %90'ına ulaşıncaya kadar geçiş olmayacağını ilan etmiştir. Günümüzde Macaristan'da kişi başına düşen milli gelir yaklaşık 16,5 bin dolar civarında iken, Avrupa ortalaması ise 38 bin dolar seviyesindedir.

Macar bankacılık sektörü 41 kurumdan oluşmaktadır. Bunların arasında 21 ticari banka, 8 yabancı banka şubesi, 5 ipotek bankası, 4 yapı kooperatifi ve 3 ihtisas bankası bulunmaktadır. 2019 yılı, ilgili ticari bankalar da dahil olmak üzere kooperatif sektörünün nihai konsolidasyonu yılı olmuştur. 2019 Nisan ayı sonunda üç banka ve bir kooperatif birleşirken, Ekim sonunda bu yeni kuruluş başka bir ticari banka ve 11 tasarruf kooperatifi ile birleşmiştir.

2019 sonu itibariyle bankacılık sektörünün %58,6'sı yerel kuruluşlar tarafından kontrol edilmekte iken bunun neredeyse yedide biri Devlet elindedir.

Macaristan Merkez Bankası, yerel (HUF cinsinden) anında ödeme çözümünü uygulamaya koymuş ve 2 Mart 2020 tarihi itibari ile bu uygulamayı GIRO Zrt (yerli perakende ödeme takas odası) ve 34 yerel ödeme hizmeti sağlayıcısının zorunlu katılımıyla başlatmıştır.

Yeni ödeme sistemi, Macar ödeme hesapları arasında 7/24/365 bazında saniyeler içinde ödeme yapmak için kullanılabilir hale gelmiştir. Sistem, telefon numaraları, e-posta adresleri ve vergi numaraları gibi ikincil hesap tanımlayıcılarını da yönetebilmektedir.

1 Eylül 2020 tarihinden itibaren tüketicilerin ve diğer piyasa katılımcılarının Ödeme Talebi işlemlerini başlatması ve göndermesi ile kurumların toplu işlem göndermesi de mümkün hale getirilmiştir.

Bankacılık sektöründe 1.957 şube vardır ve yaklaşık 40.000 kişi istihdam edilmektedir. (Macaristan'daki toplam istihdamın %0,88'i). 2019 yılında 9,8 milyon olan ülke nüfusu için 10,5 milyon banka hesabı, 9,4 milyon ödeme kartı (8 milyonu temassız), 5095 ATM ve 150.000 POS fiziksel terminali ve 13.000 sanal terminal bulunmaktadır.

Elektronik ödemeler, 2019'da dinamik bir şekilde artarak 1,4 milyar ödeme işlemine ulaşmıştır. Ödeme kartı kabul eden ağın %89'u temassız kart kabulünü desteklemektedir. 2019 yılında 14 milyar elektronik ödemelerin 1 milyarı, ödeme kartları ile gerçekleştirilmiştir. İnternet veya mobil bankacılık hizmetlerinden erişilebilen ödeme hesaplarının sayısı 8,4 milyon hesaba ulaşmıştır (10,5 milyon ödeme hesabından).

Bankacılık sektörünün toplam kredi portföyünün %45'i finansal olmayan kuruluşlara, %30'u hanehalkı ve hanehalkı ile yakından ilişkili kuruluşlara ve %14'ü yabancı sektöre sağlanmaktadır. 2019'da bireysel krediler krizden bu yana görülmemiş bir oranda büyümüş; yıllık bazda %15'in üzerinde genişlemiştir. Kurumsal krediler %8'lik bir artışla bir miktar geride kalmıştır.

Ülke aidiyetlerine göre Macaristan'da faaliyet gösteren bankalar şu şekildedir:

100% Macar:

Budapest Bank, Duna Takarékbank, Gránit Bank, Magnet Bank, Merkantil Bank, MKB Bank, OTP Bank, Polgári Bank, Takarékbank

100% Almanya:

Commerzbank, Deutsche Bank, Porsche Bank

100% Avusturya:

Raiffeisen Bank, Sopron Bank Burgenland, Erste Bank, Oberbank

100% Fransa:

BNP Paribas, Cetelem Bank, Cofidis

100% İtalyan:

CIB Bank, UniCredit Bank

100% Çin:

Bank of China

100% Amerika:

Citibank

100% Hollanda:

ING Bank

100% Belçika:

K&H Bank

100% Güney Kore:

KDB Bank

100% Rusya:

Sberbank

D) Vizeler (Çalışma, oturma izinleri, geçici çalışma vizesi, başvuru merci gibi bilgiler)**Oturum İzni (Uzun Süreli Vize) Prosedürü**

“D” tipi vize (90 günü aşan ikamet vizeleri) başvuruları da AS Visa Solutions Vize Merkezinden yapılmaktadır. Vize başvuruları için genel prosedür ve evrak listesi için <https://www.as-visa.com/#> adresi ziyaret edilebilmektedir

Oturma izni için (D tipi vize) randevu sadece <https://konzinfobooking.mfa.gov.hu/home?lng=tr> web sitesinden alınmaktadır. Başvurular ise sadece aşağıda adresleri bulunan AS Visa ofislerinden ve şahsen yapılabilmektedir. Posta veya diğer yollarla iletilen başvurular hiçbir şekilde kabul edilmemektedir.

Ankara: Aziziye Mahallesi Cinnah Caddesi No: 98/1 Çankaya / ANKARA

İstanbul: Ergenekon Mahallesi Cumhuriyet Caddesi Fransız Hastanesi Sokağı No: 5/ 1-2-3-4-5-6 Harbiye Şişli / İSTANBUL

AS Visa ofisine aşağıda bulunan callcenter ve fax numaralarının yanısıra, e-mail adresi üzerinden ulaşılabilir:

Telefon: 0212 245 95 95

Faks: 0212 245 94 94

E-posta: info@as-visa.com

Başvurunun ibrazını takiben, başvurunun yapıldığı gün, başvuran her bir kişi ile Başkonsolosluk binasında mülakat yapılmaktadır. (Macaristan Başkonsolosluğu İstanbul

adresi: POLAT OFIS B Blok, İmrahor Cad. Yankı Sokak No: 27 Gürsel Mah., Kağıthane – 34400 İSTANBUL)

Başvuru süreci ile ilgili gerekli ve detaylı bilgiye, ayrıca Göç ve İltica Ofisi websitesi <http://bmbah.hu/index.php?lang=en> üzerinden ulaşılabilmektedir. Başvuru için gerekli olan form ve ekler bu web sitesinden indirilebilir: <http://www.bmbah.hu/index.php?lang=en>

Detaylar:

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, 90 günü aşan iş edinme, gönüllü çalışma, eğitim alma, araştırma yapma ya da Macaristan'da yaşayan üçüncü ülke vatandaşı ile aile birleşimi yapmaları durumunda, oturma izni (uzun süreli vize) almaları gerekmektedir.

Oturma izni için mutlaka fiilen Macaristan'a gitmeden önce başvurulmalıdır.

Üçüncü bir kişi için başvuru yapılamamaktadır. Bununla birlikte, pasaport ve oturma izni başvurusu üzerindeki karar, usulüne uygun şekilde başvuran tarafından imzalanmış yetki kağıdı eşliğinde, üçüncü bir kişi ile aldırılabilir.

Geçerliliği en az 3 ay olan pasaport sunulması gerekmektedir. Başvurmadan önce pasaportun en az iki boş sayfa içerdiğinden ve son 10 yıl içerisinde düzenlendiğinden emin olunması gerekmektedir. Son 6 ay içerisinde çekilmiş 2 adet biyometrik, yüzün objektife direkt olarak baktığı, yüzün, kulakların ve alnın görünür olduğu, fon renginin beyaz ve ölçülerin 35mm x 45 mm olduğu fotoğraf sunulması gerekmektedir.

Oturma izni başvurusu ücreti olan 60 Euro'nun (Stipendium Hungaricum eyalet bursu kazanan ve başvurusu ücretsiz olan başvuranlar dışında) ve hizmet bedeli olan 25 Euro'nun (Stipendium Hungaricum eyalet bursu kazanan ve başvuru ibraz ücreti 15 Euro olan başvuranlar dışında) ödenmesi gerekir. Ücretlerin başvuru ibraz sırasında AS Visa ofislerinde ödenmesi gerekmektedir.

Oturma İzni Başvurusu İçin Zorunlu Doküman Listesi

Çalışma Amaçlı Oturma İzni için;

- İlgili başvuru formu ve ilgili Ek
- Geçerli Pasaport
- İki Fotoğraf
- Sigorta (Seyahat ve Sağlık)
- İş öncesi kontratı / İstihdam kontratı (iki tarafça da imzalanmış)
- Çalışma bölge müdürlüğünden işgücü ihtiyacına karşılık verilen geçerli sertifika (Macarca: IGAZOLÁS MUNKAERŐIGÉNY BEJELENTÉSÉRŐL)
- Macaristan'da konaklama belgesi (Macarca: "tulajdoni lap" özel/kiralık konaklama durumlarında tapu senedinin eklenmesi gerekmektedir)
- Pozisyon için gerekli diploma ve sertifikaların RESMİ çevirileri
- Kişinin ilk maaşını alana kadar nasıl geçineceği ile ilgili sertifika (banka hesap dökümü veya işverenin finansal destek sağlayacağına dair yazı)
- E-devlet'ten veya SGK Müdürlüklerinden alınabilecek ve barkodu (QR kodu) olması gereken SGK belgesi

Kazançlı Faaliyette Bulunma Amaçlı Oturma İzni için;

- İlgili başvuru formu ve ilgili Ek
- Geçerli Pasaport
- İki Fotoğraf
- Sigorta (Seyahat ve Sağlık)
- Macaristan'da konaklama belgesi (Macarca: "tulajdoni lap" özel/kiralık konaklama durumlarında tapu senedinin eklenmesi gerekmektedir)
- Pozisyon için gerekli diploma ve sertifikaların RESMİ çevirileri
- Firma dokümanları:
- Kazançlı faaliyetin niteliğine dair belge (The articles of association – Macarca: Alapító okirat)
- Teşebbüsün mahkeme kaydındaki sonuç (Macarca: végzés)
- Macaristan'daki meşguliyete dair belge
- Pozisyonu doldurmak için gerekli olan yeterliliğin kazanılma belgesi
- Yıllık (beklenen) kazanç beyan belgesi
- Kişinin Macaristan'daki tasarrufunda bulunan para miktarının belgesi
- Bir önceki yılın basitleştirilmiş bilançosu (halihazırda faaliyet gösteren firma için) (Macarca: mérleg)
- Firmanın herhangi bir kamusal borcunun olmadığına dair belge (halihazırda faaliyet gösteren firma için) (Macarca: adóigazolás)
- İş planı (Macarca: üzleti terv)
- Faturalar / alıcı ve tedarikçi (Macarca: számlák)
- Ortak sözleşmeleri (Macarca: üzleti szerződés)
- Çalışanların sözleşmeleri (Macarca: alkalmazottak munkaszerződés)
- E-devlet'ten veya SGK Müdürlüklerinden alınabilecek ve barkodu (QR kodu) olması gereken SGK belgesi

Oturma izni prosedürü ne kadar sürmektedir?

- Eğitim amaçlı başvurularda: 15 gün
- Çalışma amaçlı başvurularda: 21 gün, özel durumlarda 60 veya 70 gün
- Aile birleşimi ya da kazançlı faaliyet başvurularında: 21 gün

Başvurunun reddedilme durumunda, red kararının ulaştığı 8 gün içerisinde, ilk merci ya da Macaristan Başkonsolosluğu İstanbul'a karara itirazda bulunulabilir. İtiraz ücreti 20 Euro'dur.

Oturum izni başvurusu Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu (OIF) tarafından değerlendirilmektedir. Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu'nun olumlu kararı durumunda Konsolosluk, oturma izni alınması amacıyla Macaristan'a giriş yapılmasını sağlayan ve en fazla 30 güne kadar ikamet etmeye hak tanıyan tek girişli vize verir. Bu demektir ki, oturma izni ve bunun teslim alınmasına hak tanıyan vizenin verilmesi hakkında eş zamanlı karar çıkmaktadır. Bu vize, Macaristan'a giriş yapmaya ve orada Göçmenlik ve Vatandaşlık İşleri Kurumu'nun Macaristan'daki ikamet yerine göre yetkili Bölge Müdürlüğünden oturma izni alınmasına hak tanınmaktadır. OIF Bölge müdürlüklerinin yetki alanı, adresleri ve telefon numaralarına aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

http://oif.gov.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=33&Itemid=678&lang=en#

Dikkat edilmesi gereken husus, OIF'nin ikamet yerine göre yetkili bölge müdürlüğünden oturma izni alınmasına hak kazandıran vize, sadece tek giriş ve oturma izninin teslim alınması için en fazla 30 günlük (!) ikamete hak kazandırır. Ancak Macaristan'da alınacak oturma izni 90 günü aşan ikamete hak kazandırmaktadır.

Oturma izninin teslim alınması için Macaristan'a giriş yapmaya hak kazandıran vize, diğer Schengen üyesi devletlere seyahat edilmesine hak tanımaz. Macar oturma izninin teslim alınmasına hak tanıyan vize ile Macaristan'a gitmek için ise vizeden muaf olarak diğer Schengen üyesi devletlerin alanından transit seyahat edilebilmektedir. Bir başka Schengen üyesi devlet tarafından verilmiş böyle bir vize ile yine aynı şekilde o vizeyi veren ülkeye gitmek için Macaristan üzerinden transit seyahat edilebilmektedir. (Tüm bunlar için gerekli şart, geçerli seyahat belgesine sahip olunması, SIS'de veya başka yasaklı listesinde yer alınmaması ve de Schengen üyesi devletlerin yasaklı listelerinde yer alınmaması gerekliliğidir.

Alınacak Macar oturma izni Schengen alanında – diğer Schengen üyesi devletlerde – seyahat edilmesine de hak kazandırır.